Ժ· ՏԱՐԻ 2913 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 10 ՍԱՀՄԻ 4386 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1893 21 ՐԷՊԻՒ. ԱԽԸՐ 1311 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս
درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه
Direction du journal **AREVELK**
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ ... 150
» » Վեցամսեայ » ... 75
» » Եռամսեայ » ... 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ... 56
» » [illegible] ... 28
Ընծիր բուղթի [illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց [illegible] Ղրուշ 50
Խմբագրութիւն [illegible] կամ այլ գրութիւն [illegible]
Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19/31 ՀՈԿՏ. 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ.—Գիտէ՞ք որչափ նամակ ստացեր է Ավէլան ծովակալ Փարիզ գտնուած ութ օրուան միջոցին.—Տասն և ինն հազար հատ։ Չորս սպայի յանձնուեր է այս նամակները բանալ և կարդալ. իսկ պատասխանե՞լ, անկարելի. Ծովակալն անոնց պարունակութեան տեղեկանալէն ետեւ, իւր նաւուն մէջ պիտի պատրաստէ պատասխաններն և ի Պիրէոն (Յունաստան) նամակատան պիտի յանձնէ։ Այս 19,000 նամակներէն աւելի քան 10,000ը գրած են Ֆրանսուհիք, որք կա՛մ ստորագրութիւն կը խնդրեն, կամ Ավէլան ծովակալի ձեռագիրն և կամ փոքրիկ յիշատակ մը. Եթէ Ավէլան ծովակալ խնդրուած բոլոր մազն հանէր տար, ինք և իւր 50 սպայք բոլորովին ճաղատ գլխով Փարիզէ մեկնիլ պիտի հարկադրուէին։

—Ռուս դեսպանն առ. Տիկին Մաք-Մահոն հաղորդեց Զարին մէկ հեռագիրն, որով կը ցաւակցի Մարեշալին մահուան համար։ Հանգուցելոյն երկու որդիք շնորհակալութեան այցելութիւն ըրին ռուս դեսպանին և միւս դեսպաններուն որոց վեհապետք մասնակցած էին իրենց սուգին։

ՕՊԵՐԱՅԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ.—Ի պատիւ Ռուսաց Փարիզի մէջ տրուած հանդէսները գեղեցկութեամբ և չքեղութեամբ զիրար գլեցին, բայց ամէնքն ալ գլեց անցաւ Օպերայի արտակարգ ներկայացումն ի պատիւ Ռուսաց։ Անցեալ օր յիշեցինք ներկայացման պատրաստութիւնն, և ծանուցինք թէ ինչպէս սրահն և օթեակները զարդարուած էին ֆրանսական մայրաքաղաքին ամենափայլուն տարրերով,—նախարարք, քաղաքագէտք, զօրապետք, ծովակալք, վարչական անձնաւորութիւնք, դատաւորք, գիտնականք, գրագէտք, լրագրապետք, արուեստագէտք, մեծ գործարանատէրք, սեղանաւորք, վաճառականք, ևն ևն։ Քանի մը օթեակներ միացնելով մեծ սրահներ կազմուած էին Ավէլան ծովակալին և իւր սպայից, Պ. Քառնոյի և իւր ընտանիքին համար, որոց հիւրն էին ռուս դեսպանն և իւր կին։ Ամենամեծ ներկայացումն, ամենաշքեղ տեսարանը նոյն իսկ հրաւիրելոց այս ընտիր բազմութիւնն էր, որ Ֆրանսայի ամէն տեսակ պարծանքները բերած լեցուցած էր մէկ սրահի մէջ։ Խաղերը զանազան ընտիր հատուածներ էին ընտրելագոյն ողբերգութիւններէն և թատերանուագներէն, Ֆրանսայի առաջին դերասաններուն և դերասանուհիներուն, առաջին երգիչներուն և երգչուհիներուն միջոցաւ կատարուած։ Ներկայացումը կուտար Պ. Քառնօ, Պետութեան ծախիւք, կարգադրութիւնը թողլով Փարիզեան լրագրութեան մասնախմբին, որ օթեակներն ու նստարանները ձրիապէս տուած էր ընտրանաւ հրաւիրեալ անձերուն։ Սրահը չքեղապէս զարդարուած ֆրանսական և ռուսական դրօշակներով, կը շողար ելեկտրականութեամբ։ Երբ Ավէլան ծովակալ և սպայք ներս մտան, ներկայք յոտնկայս ունկնդրեցին ռուսական երգն, և երբ Պ. և Տիկին Քառնօ ներս մտան, Մարսէյեզն երգուեցաւ, և Ռուսք ոտք ելնելով, նշան տուին բոլոր հանդիսականաց՝ նոյն յարգանքը մատուցանելու Հանրապետութեան Պետին։ Ծերունի Մարեշալն Քանռոպեռ, որ շատ ժամանակէ հետէ քաշուած կ՚ապրէր, իւր ռուս բարեկամներուն բացառիկ պատիւ մ՚ըլլալու համար, մեծ համազգեստն հագած և Ս. Աննայի խաչը կախած եկած էր այս ներկայացման, և ռուս ծովակալն և իւր սպայք, գնահատելով անոր բարեկամական արտայայտութիւնը, փութացին իրենց շնորհակալիքն յայտնել։

Ներկայացման բացառիկ մասերն էին ռուսական երգը, զոր Փարիզ գտնուող ամենէն համբաւաւոր երգիչներն և երգչուհիները սքանչելի միաձայնութեամբ երգեցին, և լեհական, չերքէզական և այլ պարերն, և Ռուսաց ժողովրդական եղանակաւ զանազան պարերը, զորս ֆրանսացի պարուհիներու ճարտար խումբը նոյն իսկ Ռուսներն սքանչացնելու չափ յաջողութեամբ կատարեց։ Լահոռի Արքային (Մասնէ երգահանին), Համլէթի Գ. արարուածին (Ամպրուազ Թոմա երգահանին), Սալամպոյի (Ռէյէրի), Ֆաուստի (Կունոյի) թատերանուագներն երգուեցան նուագարանաց ընկերակցութեամբ՝ առաջին կարգի վարպետներու և վարպետուհիներու բերնով, օրինակի համար՝ Օֆելիայի և Մարկրիտի դերերը ներկայացնելով Տիկին Մէլպա, Մեֆիստոֆելէսի դերը՝ Պ. Տէլմա, Ֆաուստի դերը՝ Պ. Ալվարեզ, ևն. Համլէթի և Սալամպոյի մէջտեղ, Ավէլան ծովակալ և իւր սպայք, Ժերվէ ծովակալին և ծովային նախարար Ռիէօնիէ ծովակալին առաջնորդութեամբ, այցելութիւն տուին Պ. և Տիկին Քառնոյի անոնց օթեակին մէջ, և Տիկին Քառնօ իւր տրամադրութեան տակ դրուած մասնաւոր դահլիճին մէջ ընտիր չքասեղանի մը շուրջը մեծարեց ռուս հիւրերը։ Ֆաուստէն ետք, ուրիշ չքասեղան, բայց ոչ պաշտօնական, այլ բոլորովին «զուարճասիրական», ֆոաեէն մէջ, ուր ֆրանսացի դերասանուհիք, պարուհիք և երգչուհիք գաւաթներ բախեցին ռուս սպայից հետ, այլովքն հանդերձ։ Ռուսական հանդէսը կազմելու համար, ֆրանսացի դերասանք և դերասանուհիք թատերաբեմին վրայ եկան ռուս գեղացիներու և գեղջկուհիներու տարազով, Ֆինլանտացիներ, Չէրքէզներ, Լեհեր, Լաբոններ, Մեծ Ռուսներ, Փոքր-Ռուսներ, ամէնքն իրենց ձեւերով, կենդանի նկար մը կազմելով ռուսական ժողովրդային կենաց, և այսպէս ծպտեալ Ֆրանսացիներն էին որք երգեցին և պարեցին Զարին բարորութեան համար։ Եւ երբ Փարիզի Երաժշտական Ակադեմիային 28 պսակաւորք միաձայնով սկսան երգել Տէր պահէ զԶարն, մէկ մարդու պէս ոտք կ՚ելնեն բոլոր հրաւիրեալք, և ամենուն ալ եռանդն և սքանչացումն ալ չափ չի ճանչնար։ Գեթ այսպէս կը պատմեն Փարիզի խմբագիրներ, որք, երջանիկ մարդիկ, անանկ մեծ հանդէսներ չքեղ տեսած են իրենց աննման ոստանին մէջ։ Յոյժ խորհրդաւոր էր նաև երբ գեղեցիկ պարուհիներ, ֆրանսացի և ռուս նաւազներու զգեստ հագած, ձեռք ձեռքի տուած պարեցին՝ երկուց ազգաց դաշնակցութիւնը ներկայացնելով։

Եւ ահա չորս սպիտակ ձիով լծուած երկանիւ կառք մը, ձիթենւոյ ճիւղը կրող Խաղաղութեան ձեռամբ կառավարուած, և թեւատարած հսկայ Արծուի մը կրծնած, օդին մէջ կը բարձրանայ վեհաշուք դանդաղութեամբ։ Հրաշալի տպաւորութիւն մը կը թողու այս անակնկալ, այս ճշմարիտ «pièce»։ Սրահը կարծես կը խորտակի կեցցէներու աղմուկին տակ։ Սորա վրայ, Ավէլան ծովակալ իւր օթեակին մէջ ոտք կ՚ելնէ, դէպ յառաջ կուգայ, և կը խնդրէ որ Մարսէյեզն ամեն նուագարանք։ Անգամ մ՚ևս յոտնկայս կ՚ունկնդրէ ամէն ոք ազգային երգը։ Ծափահարութեանց աղմուկին մէջ տեղ, ռուս ծովակալը նորէն ոտք կ՚ելնէ և նշան կ՚ընէ թէ խօսիլ կ՚ուզէ։ Ամէն ոք կը լռէ մեքենաբար։ «Իմ Տէրեր, [illegible] ԿԵՑՑԷ՛ ՖՐԱՆՍԱ»։ Այս աղաղակաւ և անկէ անբաժան կեցցէ՛ Ռուսիա աղաղակաւ կը վերջանայ աննման ներկայացումն, ուր ներկայ ըլլալու համար մէկ նստարանի քանի մը հարիւր ոսկի տուող անգամ բաւական չէր։— Ֆրանսայի փառքերէն մէկն ըլլալու էր, վայելելու համար այս առաջին և վերջին ներկայացումը։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.—Խրուաթիոյ կուսակալ կոմս Քիւէն-Հէտէրվարի, վարչական պաշտօնի մը առթիւ, պաշտօնական այցելութիւն ըրաւ Սթրոսմայեր եպիսկոպոսին, առաջնորդ Տիակովարի, և գլխաւոր հոգեւոր հովիւ խրուաթ ժողովրդեան։ Հինգ տարի առաջ այս եպիսկոպոս պաշտօնական դիտողութիւն լսած էր. բայց յորմէ հետէ իւր մեկուսի և ուղիղ վարմունքով վերստին արժանացած է պաշտօնական համարման։ Խրուաթք մեծ համարում ունին իւր վրայ. նա շատ գործունեայ է. կրթութեան և դպրութեանց մեծ բարեկամ, ոչ միայն Խրուաթաց այլ և Հարաւային Սլաւաց համար իմացական զարգացման կեդրոն մ՚ըրած է Ագրամ մայրաքաղաքն։ Հարաւային Սլաւաց մէջ ցարդ Պելկրատ էր դպրութեանց կեդրոնն։ Այժմ նոյն իսկ Պելկրատ շատ լաւ հրատարակութիւններ կ՚ընդունի Ագրամէ։ Լեզուին և զգացմանց փափկացման, ժողովրդեան յառաջդիմութեան, դպրոցներու բազմանալուն և բարեկարգելուն մեծապէս սատարած է Սթրոսմայեր եպիսկոպոս։ Նաև շատ մը բարեգործութիւններ ըրած է. Մարդասիրական հաստատութեանց թիւն աւելցուցած, եկամուտներն աճեցուցած, և իւր ներշնչած վստահութեամբ և համակրութեամբ նոր բարերարութիւններ գտած երեւան հանած է, որոցմէ բովանդակ Խրուաթիա օգտուած է։ Ուստի, այս անգամ պաշտօնական մեծարանքի առարկայ ըլլալը շատ ուրախացուց խրուաթ ժողովուրդը։ Խրուաթք ի սկզբան այնքան յետնեալ վիճակ մ՚ունէին իմացականօրէն որ ամեն զարգացում Մաճառներէն միայն կրնային ակնկալել, որով ժամանակի խնդիր մ՚էր իրենց մաճառանալը։ Սթրոսմայեր եպիսկոպոսի պաշտօնավարութենէն ի վեր, այս վիճակ բարեփոխուած է։ Հիմակ իրենց մէջ իսկ իմացական և բարոյական յառաջդիմութեան տարերքը գտնելով, Խրուաթք մաճառանալու վտանգէն զերծ կը գտնուին, և պատուար մը քաշուած կ՚ըլլայ մաճառացման պաշտօնական հնարքներուն դէմ։

ՍԱՔՍՈՆԻԱ Ալպէրթ թագաւորին զինուորական ծառայութեան 50ամեակը վերջին օրերս Գերմանիոյ ամենէն կարեւոր դէպքերէն մին եղաւ, և թէպէտ ֆրանքեւռուս հանդէսից աղմուկին մէջ այնքան ուշադրութիւն չգրաւեց, բայց Գերմանիոյ համար մասնաւոր նշանակութիւն մ՚ունէր. զի Ալպէրթ թագաւոր 1866ին Պրուսիոյ և Աւստրիոյ պատերազմին մէջ յաղթուած Աւստրիոյ կողմը բռնած էր։ Այնու հանդերձ, այնքան յարեալ էր գերմանական միութեան գաղափարին, որ երբ տեսաւ թէ այն միութիւն միայն Պրուսիոյ գերիշխանութեան տակ պիտի իրագործուի, չյամառեցաւ աւստրեան կուսակցութեան մէջ, յարեցաւ Պրուսիոյ, և իւր ժողովուրդն ու բանակը վարեց Ֆրանսայի դէմ, դաշնակցութեամբ Պրուսիոյ և միւս գերման Պետութեանց հետ. և 1870—71 պատերազմին մէջ կարեւոր դեր կատարեց, իւր զինուորական ձիրքերով վերջնական յաղթութեան նպաստելով։ Միացեալ Գերմանիոյ զօրավիգներէն մին է սաքսոն բանակն ընդ հրամանատարութեամբ իւր պետին, Ալպէրթ թագաւորին, որ Գերմանիոյ կայսերական բանակին մէջ Մարեշալի ամենաբարձր աստիճանը կը կրէ, զոր իրեն տուաւ Վիլհէլմ և երիտասարդ կայսրն այս յոբելեանին առթիւ։ Ֆրանց Եոզեֆ կայսր, որ չէ մոռցած Սաքսոնիոյ թագաւորին դաշնակցութիւնն և միշտ բարեկամ մնացած է անոր հետ, սրտագին բանիւք մասնակցեցաւ անոր յոբելեանին։ Վիլհէլմ կայսր անձամբ Տրեզտէն գնաց, և ներբողալից ճառով մը ի վեր հանեց Սաքսոնիոյ թագաւորին կարեւոր ծառայութիւնները գերմանական միութեան և գերման կայսրութեան վերահաստատման։ Ալպէրթ թագաւոր հանգուցեալ Վիլհէլմ Ա. կայսեր մտերիմ խորհրդականն էր, և կ՚ըսուի թէ ծերունի կայսրը՝ մեռած ժամանակ անկէ խնդրած է իբրեւ իմաստուն խորհրդատու առաջնորդ լինել իւր թոռան։ Սաքսոնիոյ թագաւորին պատմութիւնը նաեւ շատ մը Գերմաններու և գերման ժողովրդեան հատուածներու պատմութիւնն է, որք ժամանակաւ անհաշտ ապրելէ ետեւ, 1870—71ի մեծ դէպքերը զանոնք համոզած են միակ դրօշի մը շուրջ համախմբուելու։ Թէպէտ առանձին Պետութիւնք դեռ կան և կը մնան Գերմանիոյ մէջ, բայց ամէնքն ալ պատրաստ են պաշտպանելու 1870—71ի դէպքերէն ետքն հաստատուած պետական միութիւնը։ «Մարեշալի այս գաւազանը զոր Ձեր Վեհափառութիւն տուաւ ինձ այժմ (ըսաւ Սաքսոնիոյ թագաւորը Վիլհէլմ կայսեր) հաստատ և ապահով պիտի պահուի իմ ձեռացս մէջ։ Եթէ, Աստուած չընէ, նորէն հարկադրիմ սուր քաշել ի պաշտպանութիւն Գերմանիոյ իրաւանց և Գերմանիոյ ապահովութեան, Ձեր Վեհափառութիւն հաւատացեալ կրնայ ըլլալ թէ իմ ձեռացս մէջ այս գաւազանն ունենալով իմ պարտականութիւնս պիտի կատարեմ որպէս անցեալին մէջ։»

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՐԷՆ.—Մինչ ֆրանքեւռուս հանդէսից աղմուկին մէջ շատ մը յոյսեր կը տածեն ֆրանսական սիրտեր, Ալզաս-Լորէնի մէջ ուշագրաւ դէպք մը տեղի կ՚ունենայ։ Ալզաս-Լորէնի երեսփոխաններէն իրենց ընտրողք կը պահանջեն ալ մասնաւոր կուսակցութիւն չկազմել, այլ կեդրոնական կուսակցութեան հետ ձուլուիլ Ռայխսթակին մէջ։ Յայտնի է թէ Ալզաս-Լորէնի ֆրանսասէր կուսակցութիւնն այս տարւոյ երեսփոխանական ընդհանուր ընտրութեանց մէջ զգալապէս տկարացած էր. բայց առջի երեսփոխաններուն գրեթէ կէսը կը շարունակէին իբրեւ «Ալզաս-Լորէնեան երեսփոխանութիւն» բազմիլ Ռայխսթակի մէջ։ Գրուեր գաւառաց կաթոլիկ (ֆրանսասէր համարուած) թերթերն հիմա կը գրեն թէ «քանի որ կատարեալ իրողութեանց չհամակերպելու շրջանն անցած է, մեր գաւառին կրօնական շահերուն պաշտպանութիւնը կը պահանջէ որ մեր երեսփոխանք դադրին իբրեւ ալզաս-լորէնեան մասնաւոր խմբակ մը ներկայանալէ, և իրենց վրայ [illegible] հրաժարելէ, և ձուլուին իրենց պէս կաթոլիկ մարմնոյ մը հետ, որ է կեդրոնի կուսակցութիւնն, որով իբրեւ գերման տարր մեր ճշմարիտ շահերը ներկայացնեն և պաշտպանեն»։ Կը կարծուի թէ այս դիտողութիւն լսելի պիտի ըլլայ, և Ֆրանսացիք այլ ևս պիտի չմխիթարուին՝ իւրաքանչիւր ընտրութեան առթիւ հաստատելով թէ տակաւին պաշտօնապէս ֆրանսասէր կուսակցութիւն մը կայ Ալզաս-Լորէնի մէջ։

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ
Բ.

Այսպէս հասանք շաբաթ երեկոյ Արմաշ, ուր արդէն երկու անգամ այցած էինք երբեմն։ Գիւղին մէջ համբարած բազմութիւնն՝ իր գեղեցիկ ու տգեղ (և շա՛տ տգեղ) կողմերով, ժխորը, գեղջուկ նուագարաններու, խաղոտ ձայներու աղաղակը՝ բանսիրական աւերակներով համեմուած՝ շուտ մղեցին զմեզ վանքէն ներս, ուր եկեղեցական ժամերգութիւնն աւարտելու մօտ էր։

Ներանձն վարդապետներու, քաջավարժ դպիրներու ու եռանդուն վանականներին դաշն ու սեմ միաձայնութեամբ կ՚երգուէր հոն Հայոց ամենէն մեծ քերթողին՝ Նարեկացւոյ հոգեխանձ ողբերգութիւնն. միտք ու սիրտ հետզհետէ կ՚ընկճէին հոն և կ՚ամփոփուէին. աղօթաւորաց խռնութեան մէջէն հոգեւէն սոսաւուն մը կայծակնաբար կ՚ընթանար՝ խարել սիրտերու ամենածածուկ խորերը. ողբերգական տուժը Թուխ մը՝ տաճարին անձուկ շրջափակին մէջ պտուտքելով՝ կ՚անդրադառնար կուգար բախիլ միտքերուն՝ համբառնալու համար զանոնք մինչեւ ամպերն սահմաններն. ամէն հաւատացողի սիրտ՝ տաճար և ամեն միտք բուրվառ եղած էր հոն՝ շնորհաց կաթուածներով պատարագուելու. արտօսր, զղջում, հառաչք, ուխտ, բժշկութիւն, հոն դարձեալ հրաշք, հոն Ալֆան և Օմեղան։ Տասը վայրկեան տեւեց այս աստուածային խորհրդերգութիւնն, ուր ամենէն սկեպտիկեանն անգամ համարձակ պիտի գոչէր՝ թէ հրա՛շք տեսաւ։

Կիրակի առաւօտուն՝ հանդիսաւոր պատարագ մատուց վանահայր սրբազանն, պերճ ու սիրայորդոր քարոզ մը տուաւ, դանդաղ ու եռանդուն շեշտերով յայտարարեց վանքին վիճակն, յորդորեց ժողովուրդն, օրհնեց բարերարներն, օրհնեց Խնամակալութիւնն ու ներկայ բազմութիւնը։ Աւարտումէն ետեւ այցելեցինք Վեհարանն, ուր Փարպեցեան Սրբազանէն սկսելով մինչեւ արդի ջանասէր վանահօր պատկերները տես դրուած էին՝ կաթողիկոսներու պատկերներուն հետ, դիմացէ դիմաց. այցելեցինք Ժառանգաւորաց Վարժարանն՝ արդիւնք Կիւրեղեան Նուէրին, հարաւային նորաշէն հիւրանոցն ու վանքին ջաղացքն, որ տակաւին չէ աւարտած։

Երեկոյի Խաչվերացի հանդէսը Գեր. Օրմանեան Սրբազան կատարեց պատկառելի արարողութեամբ. զինուորական գունդ մը բարեւի կեցած կը հսկէր բարեկարգութեան. հանդէսին շքեղութեան նշանաւոր փայլ մը կ՚աւելցունէր դպիրներուն ճարտար երգեցողութիւնն, որուն նման Պոլսոյ և ոչ մէկ եկեղեցին մէջ լսած էինք ցարդ։ Ձայնահմուտ Զէրչեան Համբարձում էֆէնտի պատի՛ւ։

Եթէ մեր ժամանակն ու պարագաները ներէին՝ պիտի կրնայինք մօտէն մանրամասն տեղեկութիւններ առնուլ Դպրեվանքի ներքին վիճակին վրայ և հաղորդել փափագողներուն։ Այս անհնար եղաւ մեզ այս անգամ։

Առ այժմ՝ պատի՛ւ Խնամակալութեան, որ երբեմն լքուած այս վանքին լուրջ կարեւորութիւն մը տուած է, և ամենէն գործօն միջոցներով յաջողի թերեւս օր մը վանքը ճշմարիտ վանքի մը վերածել՝ ժամանակի պահանջումներուն համեմատ, ազդու միջնորդութեամբ սրբելով ինչ որ սրբագրելի է տակաւին գիւղին մէջ, ինչ տխեղծ հեղեղներ որ կուգան խեղդել

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (67)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ
ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

—Թո՛ղ, մրմռաց խղդուկ ձայնով։

—Բնականաբար, ըսաւ Թէնիա. Ինչպէս կը տեսնէք, պատուական աշկերտ մըն եմ։

Մանքալի բոլոր մարմինը ցնցուեցաւ կարծես զսպանակի մը ազդեցութեամբ. աչուըներն արիւն ժայթքեցին։

—Թշուառակա՛ն, գոչեց ցատքելով դէպ ի սեղան և դանակ մը առնելով։

Բայց, նոյն պահուն, դքսուհին ետեւին վրայ ինկաւ այնքան անկեղծ, այնքան յստակ, այնքան պայծառ քրքիջով մը որ Թիապարտն ակամայ կեցաւ։

—Սիրելի Պ. Մանքալ, յարեց Թէնիան, յիրաւի կարծածէս աւելի բուռն էք։ Ապահով եղէք։ Այս սրուակին մէջ թոյն չի կար։ Ամենէն բնական և ամենէն անարատ գինիները խմեցիք։ Քաջառողջ էք։

Քանի խօսէր, Մանքալին կծկուած դէմքը կը պայծառանար։ Դանակն հեռու նետեց։

—Օ՛հ, ըսաւ, յաղթուեցայ։ Շատ բուռն հակառակորդ մըն էք։

Թէնիան ոտքի ելաւ և անոր մօտենալով ձեռքն ուսին վրայ դրաւ։

—Կրնամ օգտակար դաշնակցուհի մը ըլլալ, ըսաւ։ Մտիկ ըրէք. պէտք է որ դեռ խօսակցինք, և այս անգամ առանց լռիմացութիւններու։

Դքսուհին անոր երեսը նայեցաւ, իբրեւ երկու մեղսակիցներ որք նպատակ մը ունին և որք կուզեն անպատճառ հասնիլ անոր։ Իսկապէս կացութիւնը բոլորովին փոխուած էր։ Մանքալ — մարմնացումն Գիսքառի — նախ և առաջ ողբերգութեան երրորդ դերն ստանձնած էր։ Ողորմ ձեւեր առած էր և իր քաշքշուք խօսքերն սկսած էր հրաշալի պաղարիւնով, որ իր կարծիքին համեմատ, հակառակորդը շնորհ խնդրելու պիտի ստիպէր։ Մենամարտն սկսած էր։ Առաջին շրջանին, իր ամենէն ճարտար հարուածները տուած էր, որք սակայն ի դերեւ ելած էին։ Աւելին իսկ. փոխադարձ հարուածին՝ զինաթափ եղած էր, և ստիպուած էր հոս կենալ։ Զգուշութի՛ւն ուրեմն, և շատ մեծ զգուշութիւն։ Թէնիան ըսաւ.

—Անկեղծութիւն։ Ի՞նչ կուզեք ինձ։ Եթէ դուք անկեղծօրէն կը խօսիք, ես կ՚ըսեմ թէ ի՛նչ կուզեմ ձենէ։

—Լաւ, պատասխանեց Մանքալ. կեանքս նպատակ մը ունի, կուզեմ որ օգնէք ինձ անոր հասնելու համար։

—Կեանքս նպատակ մը ունի, ըսաւ դքսուհին, որուն ձայնը թեթեւօրէն այլայլեցաւ, դուք ալ ինծի պիտի օգնէ՞ք...

—Կերդնում։

—Երդումներու չեմ հաւատար։

—Ուրեմն բացատրեցէք ձեր միտքը։ Ձեր նպատակն ի՞նչ է։

—Ինչո՞ւ առաջ ես խօսիմ։

Մանքալ խոնարհեցաւ։

—Վասն զի զօրաւորագոյնն էք։

—Սխալ։ Վարպետ Մանքալ, պիտի ըսեմ թէ ինչո՛ւ քիչ մը առաջ ձեր կեանքը ձեռքիս մէջ ունենալով՝ չթունաւորեցի զձեզ։

Մանքալ ակամայ սոսում մը ըրաւ։

—Վասն զի, նախ, շատ դժուարութիւն պիտի քաշէի ձեր դիակը ձեռքէ հանելու համար...

Ողջ մարդու մը «ձեր դիակն» ըսել յոյժ անախորժ տպաւորութիւն մը կը պատճառէ միշտ։

—Երկրորդ, շարունակեց Թէնիա, վասնզի ձեռքիս տակ ինկած ամեն աւազակներէն՝ դուք, փաղաքշանք չըլլայ, ամենէն կատարելագործեալն էք։

—Չափազանց բարի էք, ըսաւ Մանքալ ժպտելով։ Բայց կարծեմ եղեռնագործութեան մասին, վարպետս գտած եմ...

—Օ՛հ, գովեստները դադրեցունենք. իրար կ՚արժէ՛նք... կը մնայ գիտնալ թէ ո՛ւր կը միտինք և թէ ծրագիրները կրնա՞ն իրարու յարմարիլ։ Ասանկ դաշնագրութիւններու մէջ, մէկ բառ բաւական ըլլալու է։ Կարճ և չոր կերպով կրնա՞ք յայտնել ձեր կեանքին նպատակը։

Մանքալ անոր երեսը նայեցաւ, աչքն աչքին յառելով, և ըսաւ.

—Այո, կ՚ատե՛մ...

Թէնիա դէպ անոր ծռեցաւ և պատասխանեց.

—Իսկ ես սիրեցի... հիմակ կ՚ատեմ։

—Ես, ըսաւ Մանքալ իր ձեռքին մէջ սեղմելով դքսուհիին ձեռուըները, սիրած ըլլալուս համար կ՚ատեմ... ուրեմն կը հասկնամ ձեզի...

Պահ մը լռութիւն տիրեց։ Յայտնի էր որ երկուքն ալ կը վարանէին իրենց գաղտնիքն յայտնել։

—Կը մնայ մեզ երկու անուն արտասանել, ըսաւ Թէնիա։ Դուք ո՞վ կ՚ատէք, ես ո՛վ կը սիրեմ...

Մանքալ միշտ կը բռնէր Թէնիային ձեռքերը։ Ջլագրգիռ, սարսռուն, անոնք կը կը զգար զանոնք։ Վստահութիւն ունեցաւ։

—Այն զոր կ՚ատեմ, ըսաւ, Մառի կ՚անուանուի...

Ուրախութեան աղաղակ մը խուսափեցաւ Մանքալի կուրծքէն։

—Ա՛հ, ի՛նչ միաբանութիւն, ըսաւ։ Առման տը Պեռնէյ կը սիրէ Մաթիլտ տը Սիլվրէն, որ քոյրն է Ֆավրէյ մարքիզուհիին...

Դքսուհին ելած կայնած էր՝ շնչասպառ, տենդոտ.

—Մաթիլտ տը Սիլվրէ՞ն։

—Չէ՞ք գիտեր։

—Այսպէս, այն կինը որուն մեռնիլը կուզէր Պ. տը Սիլվրէ...

—Ձեր հակառակորդն է։

—Ոչ, անկարելի է։ Ինչո՞ւ Առման սիրէր զայն... Ուրեմն ինձմէ գեղեցի՞կ է...

Եւ, հպարտութեան անճառ շարժումով մը, ցոփուհին ճակտին վրայ կը հանէր իր սեւ մազերուն թանձր զանգուածները։

—Կը սիրէ, կ՚ըսեմ քեզի, կրկնեց Պիսքառ, քանի մը ժամ առաջ Առմանը անոր քովը տեսայ, երբ տարփոտ կորովով մը կը սեղմէր անոր ձեռքերը։

—Լռեցէ՛ք։ Կը ստէ՛ք...

Մանքալ անոր երեսը նայեցաւ։ Մոլեգին գայրոյթ մը կը բորբոքէր Թէնիային աչքերուն մէջ, և այն աստիճան տժգոյն էր որ կարծես կեանքն իսկոյն պիտի խուսափէր անկէ։

—Վասնզի չէք գիտեր, շարունակեց, մինչեւ հիմա քաշած տառապանքս։ Ա՛հ, տեսայ ամենէն խեղճերուն, ամենէն հզօրներուն քաշկռտուիլն ոտքերուս տակ. տեսայ երիտասարդութեամբ ու կեանքով լի մարդեր, ինչպէս Մարսիալ, որք կը գիտէին իմ ամենէն աննշան շարժումներս, որք գլուխ կը ծռէին իմ ամենէն աննշան քմհաճոյքիս առջեւ, որք իրենց ամբողջ արիւնը կը թափէին կաթիլ կաթիլ, իրենց ամբողջ կեանքը ինծ կուտային։ Եւ ես կը խնդայի... և սարսափելի ուրախութիւն մը կը զգայի գոչելով անոնց.

—Կ՚արհամարհե՛մ ձեզի. բայց այդ Արմանէն արհամարհանք եւ քամահանք միայն ընդունեցի։

Վայրկեան մը լռեց, իր իսկ մտածումներէն կարծես ընկճուած։

—Ասկէ քանի մը ամիս առաջ էր, յարեց։ Կառքս քառասմբակ կ՚իջնէր Շանզ'Էլիզէի ծառուղիէն։ Կ՚երազէի... ի՞նչ բան։ Այն անծանօթ աշխարհները ուր երեւակայութիւնս երբեմն կը տանի զիս։ Յանկարծ աղաղակ մը թնդաց։ Կին մը—ողորմելի մուրացիկ մը—գետին թաւալած էր ձիերուս ոտքերուն տակ։ Յառա՜ջ, գոչեցի կառապանիս։ Չէի ուզեր դիտողութեան առարկայ ըլլալ ամբոխին։ Ի՞նչ փոյթս էր այդ կինը... բայց արդէն մարդ մը ցատկած էր ձիերուս գլխուն, և ձեռքի մէկ ճիգով, կեցուցած էր զանոնք... Այդ մարդը Առման տը Պեռնէյն էր... Ոտքի ելեր կառքէն դուրս ծռած էի, մեր ակնարկները իրարու հանդիպեցան... Ի՞նչ զգացի այն վայրկեանին։ Անկարելի է ինձ նկարագրել տարօրինակ, մագնիսական տպաւորութիւնը որ ամբողջ էութիւնս համակեց... Մէկ վայրկեանի մէջ, ամեն բան անհետ եղաւ շուրջս... և ընդդիմութեան վերջին ջանքով մը՝ գոցեցի աչքերս. յետոյ մեկենմեկ բացի... հոն էր ան, գետին ծռած։ Ծնրադրած էր մուրացկուհիին քով, որուն ցնցոտիները կը բռնէր իր ձեռքով։ Ինծի դէմ սպառնալից աղաղակներ կը բարձրանային ամբոխէն։ Վեր առաւ գլուխը և նշան մը ըրաւ. ամենքն ալ լռեցին։ Կինը վիրաւորուած էր, թէեւ թեթեւ կերպով սակայն։

«Արդէն խելքը գլուխը կուգար և շնորհակալութիւններ կը թոթովէր։ Արիանալով զիս համակող յուզման դէմ, քսակս հանեցի. այն կնոջ ոտքերուն պիտի նետէի։ Բայց Առման երեսս նայեցաւ, և չհամարձակեցայ։ Ա՛հ, եթէ այդ կորովի դէմքին վրայ կարդայիք արհամարհոտ արտայայտութիւնը զոր նշմարեցի... Խոլ գայրոյթ մը ներսիդիս կը կռուէր. չես գիտեր ի՞նչ տարտամ սարսափի մը դէմ։ Ինք, բազուկներուն մէջ առաւ մուրացկուհին և կառքիս քով եկաւ։ —Իջէ՛ք, ըսաւ կտրուկ ձայնով մը։

(Շարունակելի)

այսպիսի նուիրական օրեր այդ սրբանուէր հնոցը։

Պատի՛ւ վարժարանին տեսուչ Գեր. Եղիշէ վարդապետին, որուն օրինակելի համեստութեամբն ու բանասիրական հմտութեամբը՝ մենաստանն ակադեմական դէմք մը առած է։ Երեք անգամ հիւրընկալուեցանք իմաստասէր Հայր Սուրբէն, և երեք անգամին ալ մեծ մխիթարութեամբ ու զմայլումով լսեցինք մեր հին բարեկամին տեսութեամբ. աւելի քան հինգ ժամ կորզեցինք իւր մենացած հանգիստէն, և շատ շահեկան եղաւ մեզ իւր տեսութիւնը։ Գեր. Հայր սուրբն իւր մատաղ երիտասարդութենէն արդիւնաւոր եղած է կրթութեան գործին մէջ, և տակաւին շատ բան յուսալի է՛ մեր Վանահօր այս հզօր աջակցէն։ Ոչ իւր համեստութիւնն ոչ մեր վստահութիւնը կը ներեն մեզ աւելի խօսիլ իւր վրայ։

Պատի՛ւ ու գովութիւն Գեր. Վանահայր Սրբազանին, որ այս ամբողջ կազմածին հոգին ու շունչը կ'երեւայ. տարազը, բարքը, խօսուածքն՝ ամեն ինչ կը ցուցնեն թէ կատարեալ գիտակցութեամբ անցած է դժուարին գործի մը գլուխ, և պիտի շարունակէ զայն խղճի մտօք։

Իցի՜ւ քիչ մը պակաս խօսուէր հրապարակի վրայ նոր սկսուած գործի մը մասին, որպէս զի աւելի գործուէր։

Չորեքշաբթի օր փութացինք դառնալ մեր այս յանկարծական ուղեւորութենէն, բաւական ջերմ սփոփանքով ու հոգեկան մխիթարութեամբ, որուն թերեւս ամենէն աւելի պէտք ունէինք։

Բարքերու անկեալ այս ժամանակին մէջ՝ ուր խիղճը բառ մը դարձած է լոկ, աղօթք՝ անհոգի ձեւ մը և ջերմեռանդութիւնն՝ եղջերուաքաղ, փափաքելի էր որ մայրաքաղաքին ազնուական ու ազատամիտ համարուած դասէն մաս մը գոնէ տարին միանգամ այցէր այս յուսալից վանքն, որ կրնայ բաւական անդորր մատուցանել քաղաքային փերեւոտեալ կեանքէ խոնջած հոգիներու, իմաստասիրութենէ ժանգոտած միտքերու և բժշկութենէ յուսահատած հիւանդներու։

Ամբաւ սփոփանք, անհուն հնարք ու անսահման հրաշք կան կրօնքի մէջ։

Ց. ՄԸՐՄԸՐԵԱՆ

ՆՈՒԷՐՆԵՐ ՌՈՒՍԵՐՈՒՆ. — Աւելան ծովակալի և իւր սպայից Փարիզ գտնուած պահուն փարիզցիներու կողմէ տրուած կամ գաւառներէն ղրկուած նուէրներն հաւաքուեցան Զինուորական Ակմբին մէջ, ուսկից՝ 60 սնտուկի մէջ ամփոփուած՝ պիտի ղրկուին Քրոնշդատ, որուն հետ կապակցեալ է Աւելան ծովակալին նաւախումբը։ Թուլոնի մէջ առաջին մէկ քանի օրերը մակոյկներով ղրկուած նուէրներէն զատ, տակաւին 100 սնտուկ լեցուն կայ, զոր ղրկուորք չեն կրցած սանուլ և (Թուլոնի խմբագրին գուշակածին պէս) առեւտրական շոգենաւով մը պիտի ղրկուին Քրոնշդատ։ Կը յիշուի թէ Փարիզ քաղաքն ինք, իւր քաղաքային վարչութեան ձեռամբ, ծովակալին նուիրած է ձոյլ արծաթէ մեծ արձան մը խաղաղութեան։

—Լիոն քաղաքն արժանապէս մեծարելէն ետեւ իւր ռուս հիւրերն, Աւելան ծովակալին անունը կրող սնտուկի մը մէջ դրաւ պատուական մետաքսէ տասներկու շրջազգեստներ Ռուսիոյ կայսրուհւոյն համար, շատ մը մետաքսեղէն դրօշներ և 2,500 մետաքսէ թաշկինակ ռուս նաւազներուն համար։

—Ֆրանսական թերթ մը կը դիտէ թէ Իտալացիք շատ սիրալիր ընդունելութիւն ըրած կրնան ըլլալ անգլ. նաւախմբին։ Բայց չէ լսուած որ այսպիսի նուէրներով ողողած ըլլան անգլ. մարտանաւերը։ (Տարակոյս չկայ թէ ֆրանսական ժողովրդեան նիւթական հարստութիւնն եւս շքեղապէս արտայայտուեցաւ այս առթիւ)։

—Մեր այս աւուր Ա. երեսին մէջ նկարագրուած Օբերայի ներկայացումէն ելնելով, Ռուսաց մեկնեցան Փարիզէ յատուկ կառախմբով։ Ծովակալը, մեկնած պահուն, սա մտօք յայտարարութիւն մը հրատարակել տուաւ Փարիզի լրագրաց մէջ.

«Աւելան ծովակալ և ռուս սպայք, Փարիզէ մեկնած պահուն, խորապէս զգածեալ այն ընդունելութեամբ զոր գտած են հոն, կը փութան Փարիզցիներուն յայտնել իրենց անկեղծ շնորհակալութիւնը։ Ինչ որ տեսան և լսեցին՝ արձանագրուած պիտի մնայ իրենց սրտին մէջ, և հաւատարմապէս պիտի հաղորդուի Ռուսիոյ։ Չկրնալով զատ զատ պատասխանել, կ'աղաչեն Փարիզի և համօրէն Ֆրանսայի՝ ընդունիլ իրենց եղբայրական բարեկամութեան և երախտագիտութեան արտայայտութիւնը։»

ՄԷԿ ՈՒ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆԷ աւելի կը հաշուէ Ֆիկառօ՝ ֆրանքօ-ռուսական հանդէսները դիտելու համար գաւառներէն Փարիզ եկածներուն թիւն։ Ասոնց մեծագոյն մասը չորս օր կեցած են ի Փարիզ։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովն ի նիստ պիտի գումարի վաղը՝ չորեքշաբթի՝ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։

Քաղաքական Ժողովէն յետոյ Խառն Ժողով պիտի գումարի։

Տնտեսական Խորհրդոյ շաբաթական նիստն ալ վաղը տեղի պիտի ունենայ նոյն խորհրդարանին մէջ։

Տրապիզոնի առաջնորդ Գեր. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Այվազեան կիրակի օրը մայրաքաղաքս հասաւ և ուղղակի Ս. Պատրիարք Հօր տունը գնաց ի Մաքրիգիւղ, ուր հիւր կը մնայ։

Թիֆլիզի թերթերը կը հաղորդեն թէ սեպտ. 26 ին, Վարագայ Խաչի կիրակին, Ստաւրապոլի Հայոց եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր արարողութիւնք կատարուեր են, և օրուան տօնին ի յիշատակ՝ քաղաքին մեծահարուստ ազգայիններէն Պ. Մարգար Պօպօֆ Ստաւրապոլի եկեղեցւոյն նուիրեր է 20,000 րուբլի արժող տուն մը, որուն եկամուտը պիտի յատկացուի տեղւոյն երկսեռ ուսումնարանին ծախուց։ Այդ տուն տարեկան 2000 րուբլի եկամուտ կը բերէ։

* *

Ռուսիոյ կրթական նախարարը օգոստոս 31 ին հաստատեր է հանգուցեալ Յակոբ Աբիսողոմեանի կտակը, որով կարեւոր գումար մը թողուած է Թիֆլիզի քաղաքային վարչութեան, 8 հայ, 4 վրացի և 2 ռուս, — ընդամէնը տասնըչորս, — աղքատ աշակերտներ կամ աշակերտուհիներ դաստիարակելու համար Թիֆլիզի դպրոցներուն մէջ։

* *

Վաղարշապատցի մի քանի աղքատ հայ ընտանիքներ վերջերս Ս. Էջմիածին դիմեր են, նպաստ խնդրելով իրենց որդւոց ուսման համար։ Այդ ծնողքներուն խորհուրդ տրուեր է որ ո եւ է արհեստ սորվեցնեն իրենց զաւակներուն եւ երախաներէն երկուքին համար ամսական տասնական րուբլի թոշակ յատկացուեր է Ս. Էջմիածնայ Սինոդէն։ Այդ տղաքներ իրենց ծնողաց հետ Թիֆլիզ գացեր են՝ արհեստանոց կամ այգեգործական դպրոցը մտնելու։

Այլիմանարքէն կը գրեն մեզ թէ Գաւառական Ժողովն ի նիստ գումարուելով նախորդ շաբթուն, ընտրեր է Գաւառական վարչութեան կրօնական և Քաղաքական Ժողովները։

Քուէից բացարձակ առաւելութեամբ Տ. Մկրտիչ Ա. քահանայ՝ Պասմաճեան, Տ. Արսէն քահանայ Դերձակեան, Տ. Խորէն քահանայ Սարկաւագեան՝ կրօնական ժողովոյ, և Խաչատուր Մէնգիլճեան, Կարապետ Բանթիկ, Սահակ Պարոնեան, Յովհաննէս Քիւրքճեան և Կարապետ Անանեան էֆէնտիները Քաղաքական ժողովոյ անդամ ընտրուեր են։

Ս. Էջմիածնայ միաբանական երկյարկանի նոր խուցերն աւարտելու վրայ են. շատ լաւ տպաւորութիւն թողեր են Օծման հանդէսին առթիւ հոն գացողներուն վրայ։ Աւերակ խուցերու մէջ այդ շինութիւնն հոյակապ երեւոյթ մը ունի եղեր։ Հայրապետը տեսակցեր է այդ շէնքերու ճարտարապետ Պ. Միրզոյեանին հետ որուն յայտներ է թէ ինքը դեռ շատ խորհուրդներ ունի Էջմիածնայ վերաշինութեան համար։

Մայր Եկեղեցւոյ ժամօրհնող Տ. Իգնատիոս Ծ. Վ. Շիշէճեան կը հաղորդէ մեզ ի հրատարակութիւն, թէ ըստ հրամանի Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր, յառաջիկայ կիրակի, հոկտ. 24, տօն Գիւտ Սրբոյ Խաչի, Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան պատարագ պիտի մատուցանէ Մայր Եկեղեցւոյ Ս. Խաչի տաճարին մէջ, որուն տօնն է և քահանայ պիտի ձեռնադրէ Էպէյօղլեան տիրացու Մարգարն Շապին-Գարահիսարի Թամզարա գիւղաքաղաքի Ս. եկեղեցւոյն վրայ, ըստ խնդրանաց տեղւոյն ազգայնոց։ Հանդիսադիր Սրբազանն պիտի խօսի նաեւ աւուր պատշաճի քարոզ։ Որպէս զի բարեպաշտ ժողովուրդը չնեղուի, Մայր-Եկեղեցւոյ Թաղական խորհուրդն այնպէս կարգադրած է որ նոյն օր կանուխ կողմէ Ս. Տաճարն ալ բացուի և քահանայ մը Ս. պատարագ մատուցանէ։ Հաւանաբար Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքն Երուսաղէմի ներկայ գտնուի, արարողութեան նախագահէ եւ քարոզ խօսի։ Հետեւաբար նոյն օր արք եւ կանայք՝ երկու սուրբ տաճարներէն որն որ ուզեն կրնան երթալ եւ սոյն կրօնական հանդէսները վայելել։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ.

Այս կիրակի գիշեր կատարուեցաւ ի Գատըգիւղ, Մալէզեանց բնակարանին մէջ, Ազն. Օրիորդ Սաթենիկ Մալէզեանի նշանախօսութիւնը՝ Սամսոնի առաջնակարգ վաճառականներէն Մեծ. Միսաք էֆէնտի Մըրըքեանի հետ։

Օր. Մալէզեան, Օրթագիւղի Հռիփսիմեանց վարժարանին մէջ ուսած և յետոյ այդ վարժարանին մէջ տարիներով անձնուիրաբար դասախօսած, Պոլսոյ հայ իգական ընկերութեան մէջ ունեցած է միշտ համակրելի անուն մը։ Եռանդուն կերպով գործակցած է Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան, և գրականութեան ու երաժշտութեան մէջ ալ ունեցած է իր տեղը, գնահատելի հրատարակութիւններով։

Միսաք էֆէնտի Մըրըքեան բնիկ կիւրինցի է, հին գերդաստանէ մը սերած, և բաւական տարիներէ ի վեր Սամսոն հաստատուած ուր վաճառականութեամբ կը զբաղի։ Կարեւոր դիրք մը կը գրաւէ քաղաքին մէջ և քանիցս անդամակցած է իտարէ Մէճլիսի։ Տեղւոյն ազգ. կրթական գործերուն մէջ հոգածու մասնակցութիւն մը ունեցած է միշտ, և այժմ Թաղական Խորհրդոյ ատենապետն է։

Երուսաղէմի միաբան Արժ. Արիստակէս վարդապետ Խաչատուրեան, որ Քղիի առաջնորդական տեղապահ կարգուած է, կիրակի օրը մայրաքաղաքս հասաւ։

Կիրակի օրը, Գումգափուի եկեղեցւոյն մէջ վայելուչ հանդիսիւ կատարուեցաւ Տիկին Ֆուլիկ Չերքէզեանի յուղարկաւորութիւնը ի ներկայութեան ազգականաց և բարեկամաց ընտիր բազմութեան մը։ Տիկին Չերքէզեան՝ հանգուցեալ Չերքէզ Գրիգոր աղայի քոյր և այժմ Իզմիրի առաջնակարգ վաճառականներէն Իւզպէրեան Բիւզանդ էֆէնտիի մայրն է. բարեպաշտ և առաքինի կին մ'էր որուն մահը մեծ ցաւ կը պատճառէ բոլոր զինքը ճանչցողներուն։

Ընդհն. լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Ստօքհօլմի օսմանեան պատուակալ ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ տեղւոյն երեւելիներէն Պ. Սաքս։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մավզէրեան հրացաններու և փամփուշտներու քննիչ յանձնաժողովոյ նախագահի օգնական գնդապետ Մահմուտ պէյի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ. — (Պաշտօնական Զեկուցում). Մինչեւ երէկուան ժամ 7, հիւանդանոցին ինչպէս նաեւ մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց և զօրանոցներուն մէջ դէպք չէ պատահած։ Ի Բանկալթի առաջուընէ հիւանդացած մարդ մը մեռած է։ Միւս հիւանդներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Խալիլ Րիֆաթ փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Ռումանական դեսպան Պ. Միթիլինէօ և պուլկարական գործակատար Պ. Տիմիթրօֆ երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ Եպարքոսին, արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանը ներում՝ շնորհած է Մուսթաֆա անուն դատապարտեալի մը որ մարդասպանութեան գործի մը համար Վանայ բանտին մէջ կը գտնուէր և հիւանդացած էր։ Ն. Վեհափառութիւն միանգամայն դրամական պարգեւ մը շնորհած է այդ անձին։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Հռոմայ Ս. Պապը Պիոս Թ. պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Երուսաղեմայ կառավարիչ Իպրահիմ փաշայի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Հոկտեմբեր 15էն 16, Եսկիշէհրի մէջ երեք դէպք ու երեք մահ, որոց երկուքն առաջուան բռնուածներէն։ Պարապաճըր գիւղին մէջ 6 դէպք և 4 մահ, որոց երկուքն առաջուան բռնուածներէն։

—Հոկտ. 16էն 17, Իզմիրի ու Տէնիզլիի մէջ նոր դէպք չէ պատահած։ Առաջուան հիւանդներէ մին մեռած է։ Թավշա գաւառակին Դըրըլ Պէօլիւք գիւղին մէջ 4 դէպք, որոց երկուքն առողջացած ու երկուքը մեռած են։ Էմիր Ալիլի գիւղին մէջ երկու դէպք։

—Հոկտ. 16էն 17, ի Տրապիզոն նոր դէպք չէ պատահած։ Առաջուան հիւանդներէն երկուքը մեռած են։ Սամսոնի մէջ նոր դէպք չէ պատահած։

ԿԵՂԾ ԿՐՕՆԱՒՈՐ ՄԸ. — Այս աւուր Սաատէթի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

«Իմացուելով որ Կարապետ անուն անձ մը, որ ժամանակէ մը ի վեր Սեբաստիոյ նահանգին և այլ տեղերու մէջ կը պատէր իբրեւ կրօնաւոր, Ազիզիյէի կողմն անցած է և այն կողմերը կը թափառի, հարցուած է իրեն թէ ի՛նչ պատճառաւ կը պտտի։ Կարապետ պատասխանած է թէ կրօնաւոր ըլլալուն համար պտոյտներ կը կատարէ։ Իրեն ձեռքը գտնուած վկայականը կասկածելի երեւնալով յատուկ պաշտօնէի մը հետ Սեբաստիա ղրկուած է։ Հոն իր ձեռքը գտնուած վկայականը բաղդատուելով նմանօրինակ վկայականներու հետ, հաստատուած է թէ Սսոյ կաթողիկոսին կողմէ վարդապետներու և քահանայից տրուած վկայականներու կեղծն է, հետեւաբար այդ անձ հարցաքննութեան ենթարկուած է. Կարապետ չկրնալով ուրանալ, բերանացի և գրաւոր կերպիւ խոստովանած է թէ ինք բնիկ Մշեցի է, օսմանեան հպատակ, հայազգի և անունն ալ Կարապետ Տէրատնեան և թէ այդ կեղծ վկայականը պատրաստուած է մարդու մը կողմէ, որուն անունը չգիտեր, և մէկ ու կէս ոսկւոյ փոխարէն իրեն ծախուած է։ Այդ անձ՝ հանդերձ տեղեկագրերով յանձնուած է դատական իշխանութեան՝ իրեն նկատմամբ օրինական հարկ եղած միջոցներն ի գործ դրուելու համար։»

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Լ. Հէրալտ իր երէկի թուով կը գրէ.

«1885ին, կայս. Գանձը Պարոն տը Հիրշէն 23,000,000 ֆրանքի փոխառութիւն կ'ընէր, 7 առ 100 տոկոսով և 1 առ 100 գլխավճարով, որուն վճարման յատկացուցած էր Ռումէլիի երկաթուղւոյ շահագործութեան օսմ. կառավարութեան ինկած շահաբաժինը։ Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութիւնը իր վրայ առաւ այս փոխառութիւնը, երբ ինք յաջորդեց շահագործման նախնական ընկերութեան։ Հիմա կ'առաջարկուի որ 1,840,000 ֆրանքը որ կը վճարուի վերոյիշեալ տոկոսին ու գլխավճարին համար, 40 միլիոն ֆրանքի նոր փոխառութեան մը յատկացուի, զոր պատրաստ են ընել Պերլինի Տէօյչ-Պանք եւ Վիեննայի Պանքվէրէյնի գրատուները, 4 առ հարիւր տոկոսով և 100 ոսկիին փոխարէն 70 ոսկի վճարելով։ Այս նոր փոխառութենէն պիտի վճարուի Պ. տը Հիրշի մնացեալ պահանջքը և 10 միլիոն ֆրանքը ելմտական գանձուն պիտի մնայ։ Այս առթիւ կը խնդրուի կայս. կառավարութենէն որ տասը տարւոյ համար երկարէ արեւելեան երկաթուղեաց պայմանաժամը։ Բանակցութիւնք կը շարունակուին այս հիման վրայ եւ կը կարծուի որ առաջիկային գործողութիւնը պիտի կատարուի»։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի և խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Ներկայ էին նաեւ Թէմպաքիի Րեժիին պատուիրակ Ճէվատ պէյ և նոյն Րեժիի տնօրէն Պ. տը Ջօկէպ։

ՏՈՔԹ. ՇԱՆԹՄԷՍ յառաջիկայ շաբաթ օր կը մեկնի մայրաքաղաքէս ի Բարիզ, վասն զի նոյեմբեր 3/15ին կը սկսին բժշկական վարժարանին և Բաստէօրեան հաստատութեան դասընթացքները։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Սեբաստիոյ գաւառական թերթին մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

«Իմացուելով որ Թոգուշ գիւղէն անցնող և Եւդոկիա տանող ճամբուն վրայ մէկ քանի զինեալ մարդիկ կը թափառին, կուսակալութեան կողմէ տրուած բացարձակ հրամանի մը վրայ, զինուորական հրամանատարին կողմէ զինուորաց ջոկատ մը ղրկուած է այդ անձերը փնտռելու և ձերբակալելու համար։ Իմացուելով որ ջոկատն հոն հասնելուն վերոյգրեալ անձինք մէկ մէկ կողմ պահուըտած են և մին ալ Գարալար գիւղն ապաստանած է, խուզարկութիւնք կատարուած են և Սեբաստացի օսմանեան հպատակ հայազգի կօշկակար Գալուստ ձերբակալուած է։ Գալուստ յոտից ցգլուխ վրացի հագուստ կը կրէր և վրան կային Չերքէզի սուր մը, րէվոլվէր մը, Չերքէզի յատուկ փամփուշտներ, գնդակներ և Մարթինի հրացանի փամփուշտներ պահելու պայուսակ մը։ Յետ քննութեան հաստատուած է թէ անցեալները կողոպտուող Տիվրիկի գիւղացի Մէհմէտի գոյքերը յափշտակողն ալ այդ անձն է։ Գալուստ բանտարկուած և հարկ եղած տեղեկագիրը մատուցուած է կուսակալութեան։»

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը Նախարարաց Խորհրդոյ յանձնած է երկրաչափ Պ. Պերթիէի ծրագիրն որով առաջարկած էր թէ սպանդանոցներ շինելու արտօնութիւնը եթէ իրեն տրուի, առանց տոկոսի պիտի ապահովցնէ Գասըմ Փաշայի կայուղիները մաքրելու համար հարկ եղած գումարը։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը վիճակագրութիւն մը կը պատրաստէ ցոյց տալու թէ բարձրագոյն Միլքիյէ վարժարանը հաստատուելէն ի վեր ո՛րչափ աշակերտներ հասցուցած է, ի՛նչ պաշտօններու մէջ կը գտնուին և ի՛նչ աստիճաններ ու պատուանշաններ ունին։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ սա խնդրոյն վրայ թէ երկրագործական դրամատանց կողմէ փոխառութեանց առթիւ երկրագործներէն առնուած մուրհակներուն թէֆթէրլի թէմէսսիւքի երաշխաւորութեան մասին վրայ դրոշմաթուղթ փակցնել հարկ է թէ ոչ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ժողովոյ անդամներէն Լութֆի պէյ, որուն պաշտօն յանձնուած է Կարնոյ նահանգին ելմտական գործոց մասին քննութիւններ կատարել, այսօր Կարին կ'ուղեւորի Տրապիզոնի ճամբով։

ՊԱՂՏԱՏԻ մէջ երեւան ելած հնութիւններն, որք կը բաղկանան նկարներով զարդարուն գերեզմանաքարերէ եւ այլն, ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի բերուին։

ԱՆՏԱՌԱՑ, հանքաց ու երկրագործութեան նախարարութիւնը ձեռնարկներ կ'ընէ Թուրքիոյ մէջ հասցնելու համար Էօքալիբթիւս կոչուած ծառը (ալճամ աղաճը), որ Աւստրալիոյ մէջ կը գտնուի։

ԹՈՒԼՈՆԷՆ մեկնող ռուսական նաւատորմին պատկանող Թէրէց մարտանաւը Փանթիա պիտի երթայ։

ԱՐՄԱՒ. — Այս տարի Պասրա ժամանած են 22 առագաստանաւեր, արմաւ բեռցնելու համար։

ԼԱՆԿԱՅԻ ՈՃԻՐԸ. — Մէկ քանի ամիս առաջ, Եէնի-Գաբու, Եալընըզ Պաքալ բնակող Խարալամպօ անուն մարդ մը իր աղջիկը, միջնորդութեամբ Գօչօ անուն հիւսնի մը, կը նշանէ Չերքէզ Եօրկի անուն գինեպանի մը։ Բայց յետոյ, իմացուելով որ Եօրկի, հին հիւանդութեան մը հետեւանօք, գիշերները անկողինին մէջ կը միզէր, ետ կ'ընեն նշանը և կ'իմացունեն երիտասարդին թէ աղջիկը չպիտի տան իրեն։ Բայց այս մերժում սաստիկ սրտնեղութիւն կը պատճառէ թէ՛ նշանածին և թէ միջնորդ Գօչօին, որք երբեմն նախատինքներ կուղղեն Խարալամպօին և կնոջը։ Կիրակի օրը, յիշեալ երկու անձինք, իրենց հետ ունենալով Եանքօ անուն հիւսն մըն ալ, Լանկայ գինետուն մը մտնելով կերուխումի կը սկսին ի ձայն նուագարանի։ Ժամը տասներկուքի ատենները կը տեսնեն որ գինետան առջեւէն կանցնի Խառալամպօն և իր աներորդին, զորս ներս կը կանչեն եւ կը հարցունեն թէ ինչո՞ւ աղջիկը Եօրկիին չտուին։ Գործը երկարելով կը տաքնայ։ Խառալամպօին աներորդին տեսնելով որ գէշ բան մը տեղի պիտի ունենայ՝ կ'առնէ իր քեռայրն ու տուն կը տանի։ Գինետան մէջ գինարբուք կը շարունակեն իրենց զուարճութիւնը մինչեւ ժամը մէկուկէս, և յետոյ, լանդեռնան առջեւնին ձգած, թեւ թեւի, օրօրուելով, շիտ շիտակ Խառալամպօին տունը կ'երթան, դուռը կը զարնեն, առանց պատասխան ընդունելու. այն ատեն կը սկսին տան ապակիները ջախջախել կուռփի հարուածներով։ Խառալամպօ «Աս ի՞նչ է, ամօթ չէ՞» ըսելով վար կ'իջնէ և փողոցին դուռը կը բանայ. խեղճը չէր գիտեր որ մահն հոն կը սպասէր իրեն։ Գօչօ, մէջքի դանակը քաշելով՝ հէք Խառալամպօին ձախ կուշտը կը մխէ և գետին փռելէ ետք զայն, երեքը մէկանց խոյս կուտան։ Բայց ոստիկանական խիստ խուզարկութեանց շնորհիւ երեքն ալ կը ձերբակալուին։ Իսկ Խարալամպօ, յայտնելէ ետք զինք սպանողին անունը, հոգին կ'աւանդէ։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ. — Ի Մարսիլիա վախճանեալ Թէօտոր Էմմանուէլ Րօտօքանաքիի աղջիկներն՝ Տիկին Ֆանի Զարիֆի և տիկին Իփզապէլլա Սքօզա՝ երկու հազար ֆրանք նուիրած են ի նպաստ Կեսարիոյ յունաց կեդրոնական վարժարանին։

ԲԵՐԱՅԻ պատժական ատեանը երկու ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Շէվգէ անուն մարդ մը, որ ի Ղալաթիա Իրգիպէկ սրճարանի մը սպասուհիներէն Մառի անուն աղջիկը վիրաւորած էր։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ արուեստահանդէսին ճարտարապետ տ'Արօնքօ էֆէնտի, որ Իտալիա գացած էր իւր կինը բերելու համար, մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ԵՂԵՌՆԱԳԱՏ ատեանը տասնըհինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Վէլի անուն մարդ մը, որ Ջէյուպ Ֆէսխանէի գործարանին վարպետներէն Քեազիմ էֆէնտին սպաննած էր։ Վէլիի եղբայրն Ալի դատապարտուեցաւ հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան՝ իբրեւ աջակից մարդասպանի։

ԼԱԹԱՔԻՈՅ գաւառին նորընտիր կառավարիչ Րէշատ պէյ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ [illegible] շոգենաւով։

ԵԱՆԵԱՅԻ նահանգին մէջ նախնական վարժապետանոց մը հաստատուած է, ինչպէս կան արդէն կայս. նահանգաց մեծ մասին մէջ։

ԲԱԹԱԹԷՍԻ հունձքը մինչեւ հինգ տարի տասանորդի տուրքէ զերծ մնացած էր և այդ պայմանաժամ աւարտած էր անցեալ տարի։ Արդ, ելմտական նախարարութիւնն որոշած է այս տարի այդ տուրքն ուղղակի գանձել, հաւաքմից քանակութիւնն հասկնալու համար և յառաջիկայ տարին միւս հունձքերուն հետ վարձակալութեան տալ։

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌՔ. — Թարիք ծանուցանելէ յետոյ թէ մայրաքաղաքիս շաքարավաճառներէ ոմանք շաքարները չանդուած ամաններու մէջ կը պատրաստեն եւ թէ թէ այդ շաքարներէն ուտող տղայոց առողջութիւնը կը վնասուի, ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ընկերութիւնը կը ծանուցանէ թէ իր գրասենեակները գոց պիտի մնան վաղը, չորեքշաբթի, տօնի առթիւ։

ՈՐԹԱՑՈՒԻՇ. — Պետական Խորհուրդն որոշած է որ անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութիւնը ուսումնական յօդուածներէ բաղկացեալ կանոնագիր մը պատրաստէ այն միջոցներուն դէմ զորս հարկ է ձեռք առնուլ որթացուիճը ջնջելու համար, և թէ այդ կանոնագիր ամենուն հասկնալի լեզուաւ մը պատրաստուի և միանգամայն դիւրին կերպով գործադրելի ըլլայ։ Այս որոշում հաղորդուած է նոյն նախարարութեան։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ շոգենաւ մը, որ վարակեալ տեղերէ կուգար և Գավագէն առողջապահական երկու պաշտօնեայից հսկողութեամբ ուղղակի Միջերկրական կուղեւորէր, մեքենայի խանգարում մը ունենալով, Եէնի-գաբուի առջեւ խարիսխ նետեց հարկ եղած նորոգութիւնը կատարելու համար։ Առողջապահական և նաւահանգիստի պաշտօնեայք անմիջապէս հարկ եղած միջոցները ձեռք առին այդ շոգենաւն արտաքին յարաբերութիւններէ արգիլելու համար։

ՓՈՂԱՅՍԻ. — Սելանիկի մէջ տակաւին փողացաւը կը շարունակէ և բաւական թուով տղաքներ զոհ կերթան այդ հիւանդութեան։

ԱԼԻ ՊԷՅ, Շիրքէթի Խայրիէի տնօրէն Հիւսէյին էֆէնտիի որդին, առջի օրը Սկիւտարի մէջ կառքով պտոյտ մը ըրած պահուն, կառքէն իյնալով՝ ոտքը կոտրեցաւ։ Հիւսէյին էֆէնտիի միւս որդին, Ահմէտ պէյ, որ բաւական ժամանակէ ի վեր տկար էր, երէկ Վիեննա ուղեւորեցաւ՝ տեղւոյն բժիշկներուն դարմանել տալու համար իր անձը։

ԱՆԱՍՈՒՆՔ. — Ռոտոսթօէն տրուած տեղեկութեանց համաձայն, անցեալ սեպտեմբեր ամսոյն մէջ 30,755 ոչխարներ ու կովեր մայրաքաղաքս ղրկուած են առանց հիւանդութենէ զերծ ըլլալը հաստատուելէ յետոյ։ Ասոնց 2795ն Ադրիանուպոլսէն Ռոտոսթօ բերուած են, 20370ը Արեւելեան Ռումէլիէն և 7590ն ալ Պուլկարիայէն։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Կիրակի գիշեր Ղալաթիոյ Պէյզատէ փողոցը Աննէթա անուն կնոջ վատահամբաւ տանը մէջ Մակարոս անուն մարդ մը վիրաւորեց նոյն տան կիներէն՝ Գաթինան։ Մակարոս փախչելու պահուն ձերբակալուեցաւ։

—Ի Մաքրիգիւղ, Բանայօթաքի անուն մարդ մը գաւազանի հարուածով գլխէն վիրաւորած էր նոյն գիւղացի երիտասարդ Սթամաթին՝ իւր տանը առջեւ աղմուկ յարուցանելուն համար։ Երիտասարդն հիւանդացած և յետոյ մեռած ըլլալով, ընդհանուր դատախազութեան հրամանաւ դիահատութիւն մը կատարուած է։ Բժիշկները գլխուն վրայ հարուածի մը և փորին վրայ ալ թիֆօի նշաններ տեսած ըլլալով որոշած են խորհրդակցութիւն մը կատարել սահմանելու համար թէ այդ երկու պարագաներէն ո՞րը պատճառ եղած են Սթամաթիի մահուան։ Բանայօթաքի առժամաբար ձերբակալուած է։

—Առջի օր Զէնկէլքէօյի մօտ ծովեզերաց վրայ յիսունէ աւելի փողոցի շուներ յարձակեցան յոյն աղջկան մը վրայ, որ այդ կողմերը պտոյտ մը կը կատարէր։ Շուները բզկտեցին աղջկան հագուստներն և մարմնոյն այլեւայլ մասերը թեթեւապէս վիրաւորեցին։ Անմիջական օգնութեանց շնորհիւ աղջիկն ազատուեցաւ շուներուն ժանիքներէն։

ՔՈՆՔՈՐՏԻԱ

Քոնքորտիայի Տնօրէնութիւնը կը հաղորդէ թէ այս գիշեր առաջին անգամ բեմ պիտի ելլէ նոր երգչուհի մը, Օր. Ջինա Շնայտըր և բանթօմիմայի խումբ մը պիտի սկսի ներկայացումներ տալ, Պ. Քիւսթիի առաջնորդութեամբ։

Վաղը կը հասնի Օր. Մառի Տէշան, Բարիզու Ալքազարի երգչուհիներէն։

Օր. Լօրէնձիթթա կը շարունակէ ջերմ ընդունելութիւն գտնել։ Երէկ գիշեր, իր արուեստագիտական կարողութեանց մէկ նոր ապացոյցը տուաւ, շատ գեղեցիկ կերպով երգելով Միննօնի քանի մը սիրուն հատուածները։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889 ի

[illegible]
ԿԸ ՇՆՈՐՀԷ ՈՍԿԻԷ ՄԻՏԱԼԻ ՎԿԱՅԱԿԱՆ ՄԸ
Պր. Պարոն Ս. ԹՐԻԲՈՍ,
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
Խմբակ Ե. — ԴԱՍ 73
ԸՆԴՀ. ՏՆՐ. ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
Ժ. ՊԷՌԺԷ
Նախագահ խորհրդոյ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ
Ս. ԹԻՐԱՐ
ՓԱՐԻԶ, 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1889

Փարիզի վերջին ցուցահանդէսին մէջ, հելլենական ճարտարագործութեան այս բերքին տրուած բարձր գնահատում պատիւ կը բերէ ոչ միայն պատրաստողին, այլ հելլենական ճարտարագործութեան։

Գաղափար մը կազմելու համար այն մեծ յաջողութեան կարեւորութեանը վրայ զոր հելլենական ճարտարագործութիւնը այս մրցավայրին վրայ կը շահի Պ. Թրիբոսի քոնեաքովը, կը բաւէ ըսել թէ միայն քոնեակ պատրաստողներու տրուած չորս ոսկի միտալներէն երեքը ֆրանսացի գործադրատէրերը շահած են եւ մէկն ալ Պ. Թրիբոս։ Այսքան փայլուն գնահատումէ մը ետք, ամեն դրուատիք աւելորդ է։ Ուրեմն անօգուտ կը կարծենք խօսիլ բոլորովին մասնաւոր այն գնահատումներուն վրայ որք եղած են Պ. Թրիբոսի քոնեաքին՝ Վիեննայի, Փորթոյի ցուցահանդէսներուն ինչպէս նաեւ Օլիմպական ցուցահանդէսին կողմէ, այս վերջնոյն հիմնուելէն ի վեր։

Թուրքիոյ միակ ներկայացուցիչները Պ. Պ. ՏՈՒՒՍԱ ԵՂԲԱՐՔ.
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ալէքսանտր խան, թիւ 17։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 30 Հոկտ. — Ֆրանսական կառավարութիւնք Պատուոյ Լէգէոնի մեծ սպայութեան աստիճանը տուաւ Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարար Տիգրան փաշային։

ՊԵՐԼԻՆ. — Կայսրը Քափրիվի կոմսին տուաւ մեծագին շրջանակով իւր իւղաներկ կենդանագիրը, զոր յօրինած է առաջնակարգ պատկերահան մը։ Կայսրն այս պատկերին մէջ կը ներկայանայ պահակազօրաց գնդին համազգեստով։

—Կոմս Քափրիվի ճաշ տուաւ առեւտրական դաշնագրոյ ռուս պատուիրակներուն։

—Կայսերական հրամանաւ Ռայխսդագը պիտի գումարի նոյմ. 4/16էն։

ՊՈՑՏԱՄ. — (Վիքթօրիա Թագուհւոյն

որդի) Ալֆրէտ դուքս Սաքս-Քոպուրկ-Կոթայի հոս եկաւ ի փոխադարձ այցելութիւն կայսեր, և կայարանէն ընդունեցաւ կայսեր կողմէ, որուն հետ էին իշխանք։ Կայսրը քանիցս համբուրեց դուքսը։

ՌՈՒՍԻՆԿԹԸՆ. — Ծերակոյտը մերժեց հարծաթապաշտներուն ամեն հակառաջարկներն, և վաղը պիտի քուէարկէ Շէրմանի օրէնքին ջնջումն, ինչպէս արդէն քուէարկած է Երեսփ. Ժողովը։

ՀՌՈՄ. — Ձեղչի սակն հանուեցաւ 100 էն 6 ի։

ՎԻԵՆՆԱ. — Երէկ իրիկուն կայսեր նախագահութեամբ գումարեալ նախարարական խորհուրդը տակաւին չյանգեցաւ վերջնական որոշման՝ խորհրդարանական և նախարարական կացութեան վրայ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 19 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 ¾
3 » Փարիզի	22 95

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	24 02¼
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	21 3¼
Կէս օրին	24 3¼
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Թիւն . Ա. Սէրի	55 50
» . Բ. »	33 50
» . Գ. »	25 50

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Բոնս	» »	3 05
Օսմ. Շանս է վալէօր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 31
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	» »	305
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	86 87
Բուժնեթօղ. Յ Լաւրիոնի		39

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Համեմատ ոսկի … դրշ.	100
20 ֆրանքնոց »	87 20
Անգլիական ոսկի »	110 10
Մարք (Գերմանական ոսկի) »	107 16
Իմպէրիալ »	90 05
Ֆլորին »	51 14
Իւզլը Մեճիտիէ »	8 70
Մէճ. արծաթ (տուրք.) »	107 35
Մանր արծաթ »	103
Մէթալիք »	97
Թասֆիյէ »	— —
ցոյցս Ղալաթիոյ Սակարանի	3

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 30 Հոկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 30
» » 4½ %	104 95
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 07
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	488 75
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	443 12
Օսմանեան Երկաթուղի	87 12
» Րէժիի բաժնեթուղթ	384 37
Պանք Օթօման	580 62
Քրէտի Լիոնէ	752 50
Իտալական Ռանթ 5 %	80 15
Եգիպտական միացեալ	516 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 195
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	408 12

ԼՕՆՏՕՆ, 30 Հոկտեմբեր

Անգլ. քօնսօլիտէ	98
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 87
» » » Ա.	55 50
» » » Բ.	33 50
» » » Գ.	23 62
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 63
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	96 25
Պանք Օթօման	13 06
Այտընի Երկաթուղի	13 50
Կասսապայի Երկաթուղի	12 12
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	102 12
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103 75
Հելլենական 5 %	35
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 400

ՎԻԵՆՆԱ, 30 Հոկտեմբեր

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	107 20
» Փարիզի »	50 40
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	189 10
» Երկաթուղի	48 10

ՊԵՐԼԻՆ, 30 Հոկտեմբեր

Օսմանեան Երկաթուղի	82 50
Օսմ. Րէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 210
» Փարիզի »	80 40

ՍՐԿՕՆ

ԳԵՂՋՈՒԿԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

—Բարեւ վէր քէ։

Եւ երկայնահասակ երիտասարդ գեղջուկ մը ոտից եմէնիներու աղմկալից թոփիւնովը կը դղրդէ սենեկիս տախտակները։

Կը դառնամ. Ո՞վ է... հա՛... կեցիր... կարծեմ կը ճանչնամ... ճանչցայ... «Դո՞ւն ես, ծօ Սրկօ»։

—Հրամանք, ես եմ, կը պատասխանէ։

—Դուն, հա՜...։ Ապուշի պէս կը նայիմ։ Դո՛ւն... է՛, ե՞րբ եկար, եկուր սանկ նստէ տեսնենք։

Կը նստի, կը սկսինք սարէն ու ձորէն խօսակցիլ։ Չափազանց զարմացմանս պատճառն այն է որ նախկին ծանօթ մը տեսած ըլլալէս զատ՝ մէջս կ'արթննայ հին յիշատակ մըն ալ։

* * *

Չորս տարի առաջ, աշնան պայծառ օր մը Կ... գիւղը գացինք. այգեկութի ժամանակներն էր և մենք ալ մեր ունեցած այգին կթելու կուգայինք։ Մեր վաղեմի ծանօթ Մնօն զմեզ ընդունեց իր խարխուլ խրճիթի ներքեւ, և ձեռքէն եկած ոչ մէկ ջանք չը խնայեց զմեզ գոհացնելու համար։ 4-5 օր մը չափ մնացինք գիւղը։ Գիշերները Մնօյի խրճիթը կ'անցունէինք, իսկ ցերեկները գիւղի բացը գտնուող այգին կը լեցուէինք կթելու համար, զբաղում մը որ այնքա՜ն հաճոյալից և սքանչելի է, մանաւանդ կարգ մը կրակոտ պատանեաց և աղջկանց համար։

Երկրորդ օրը ես ծանօթացայ երիտասարդ գեղջուկի մը հետ որ Սրկօ կը կոչուէր և դրացի էր Մնօյին, հետեւաբար և մեզ։ Դիւրամատչելի և հեզահամբոյր ընկերութիւն մը ունէր Սրկօ, զուտ ոսկէ սիրտ մը, իր նահապետական պարզութեան մէջ դիմայելի։ Կը սիրէր քաղաքացիները, և 12 ժամուան մէջ բոլորովին անծանօթի մը հետ հնամեայ բարեկամի դիրքը կը ստեղծէր։ Ինքն ալ փոխադարձաբար կը սիրուէր։ Եւ իրօք, անկարելի էր չը սիրել այդ կորիճ, գեղադէմ, սեւաչուի և երկայնահասակ երիտասարդը, որ նոյն իսկ հեզութեան և սքանչելի միամտութեան մարմնացումն էր։ Հետեւաբար մեր բարեկամութիւն սերտ եղաւ։ Նա զիս կը սիրէր, որովհետեւ ձայնս լաւ էր, և գիւղի եկեղեցիին մէջ շարական կերգէի։

Սրկօն գիւղին մէջ անուանի էր։ Կը տեսնէիր որ ծանր, լուրջ կերպով մը ձեռնիքը ետին կապած, գնացքով մը, որ ընդհանրապէս կը տեսնուի ամէն կորիճ մարդու վրայ, կ'անցնէր գիւղի փողոցներէն, գլուխը տնկած, շողշողուն գեղեցկութեամբ մը թրթռացնելով գեղջկուհիներու սրտերը։

Դուռներու կիսաբաց ճեղքերու մէջէն գեղջուկ աղջիկներ սիրատարփ նայուածքներով կը լափեն զինք։ Կը տեսնէիր որ տեղ մը, լայն էնթարիներով և կռնակն ի վար կախուած չէրիտներով գեղուհիներու խումբ մը պաշարած է զինք, կրակոտ խօսակցութիւն մը կը պտուտկի շուրթերուն վրայ. ինք միշտ լուրջ, բարձր վեհութեամբ մը ներսէն խնդալով այդ չարաճճի տիրուհիկներուն վրայ, որք կը խնդան, կը շաղակրատեն, կը սրախօսեն գեղջկական սքանչելի երգիծաբանութիւններով, իր գեղեցկութեան, չինարի հասակին, աչաց աղուորութեան, ձայնին, ոյժին վրայ անուղղակի ակնարկութիւններ կ'ընեն, աշխատելով իրարմէ աւելի սրախօս, գերազանց, հաճոյալից հանդիսանալ յաչս իր, միշտ պչրելով, կոտրտուելով, մանրիկ քանքաններ ձգելով, մարմնոյ հազար ու մէկ տեսակ թեքումներ ու ծեքծեքումներ կ'ընեն իրարմէ աւելի սիրուն և աղուորիկ երեւնալու յայտնի տենչ մը մատնելով։ Այդ ժպիրհներէն շատեր, եթէ տեղը ամայի ըլլայ, կամ դիրքն ու պարագան օ և է կերպով օգնեն, կը համարձակին, միշտ իբր կատակ, նոյն իսկ զինք կոտիկ ընելու (խտղտել) կամ պեխերը քաշելու պէս բաներ ընել, և ինք միշտ նոյն անտարբեր սառնութիւնը, և գրեթէ իբր շնորհ մը հեգնական ժպիտ մը ցոյց տալով, առանց աւրելու իր լուրջ վեհութիւնը, կը հեռանայ այդ կրկչող ու պչրող խումբէն, հիացում և անառիկ բերդի պինդ ամրութիւն մը ներշնչելով չորս կողմը։

Ազդու էր, ազդողական յատկութիւն ունէր։ Գիւղին մէջ պատահած մի օ և է գործ, մանաւանդ որ վերջը կռիւի կերպարանքներ առնէր, եթէ մի ուրիշ կերպով չը վերջանար, բաւական էր իր միջնորդութիւնը։ Ահա երկու հոգի որք իրարու գլուխը կը պատռեն, «Սրկօ՜, Սրկօ՜»... և կը հասնի կորիճը, միշտ լուրջ, ահագին ուժեղ բազուկները երկաթեայ մեքենայի մը պէս կը ձմլէ ուսերնուն վրայ, ճնճղուկներու պէս մէկ-մէկ կողմ կը նետէ. կրակի պէս նայուածք մը կ'արձկէ երեսնուն, և կ'անցնի կ'երթայ. այդ նայուա՜ծքը... ազդու է, այլ եւս վերջացաւ գործը, զոր ամբողջ գիւղացին ի զուր կ'աշխատէր լուծել։

Այդ նորահաս երիտասարդը գիւղի մը մէջ տարիներով ապրած, գործերու մէջ մտած ելած, օրեր տեսած ու ծերացած, և այսպէսով հազիւ գեղջուկներու մէջ ազդեցութիւն ու հեղինակութիւն վաստկած մարդերու չափ ազդու էր։ Նորանշան բան մըն էր, որուն համար կը զարմանայի, և հնամեայ ու թմբրկած երէցի մը պէս լուրջ ըլլալով հանդերձ՝ սրբտանց միշտ ուրախ, միշտ անհոգ ու զըւարթ էր, որոյ համար կը յարգէի. այդ վաղահաս լրջութիւնն ու գրեթէ մանկական անհոգութիւնը, միացած այդ երիտասարդին վրայ, ամենագլխաւոր պատճառներն էին իր ազդու ըլլալուն։

Սակայն կ'ըլլային վայրկեաններ որ նա տղայի պէս բան մը կը դառնար, կը սրախօսէր, կը զուարճաբանէր, կ'երգէր, և իր հետ ամեն ոք ուրախ կ'ըլլար, զի Կ... գիւղի զարդն էր նա։ Զորօրինակ, կը տեսնէիր որ գոմէշները առաջ ձգած կալը կը տանի կամ կը բերէ. քաղաքացի խումբ մը տիկիններ, որք չորս կողմերէն այգեկութի համար գիւղը լեցուած են և խօսելով, խնդալով գիւղի շրջակայքը կը պտըտին, յանկարծ գունատած, անհաբեկ աղաղակներով կը վազեն դէպի նա. «Ամա՜ն Սրկօ, քո ոտ պագիմ», ի՞նչ է, Գիւղի ահագին գոմէշներու պատկառելի վոհմակ մը կը հալածէ այդ գեղջկուհեաց էնթարին և չէրիտ չը կրող անծանօթուհիները, պէտք պատըռտեն զանոնք, աչքերնին կրակցած, կատաղաբար յարձակումներ կ'ընեն. կը հասնի Սրկօն, խրոխտ ասպետի մը պէս, շանթի պէս ջախջախիչ սպառնալիք մը կը նետէ, խօսք մը միայն, և գայլերը դառնուկ կը կտրին։ Ես ինքս շատ անգամ տեսած եմ որ շուներու կատաղած ատեն իրենց բուն տէրերը նոյն իսկ մեծ դժուարութեամբ կը յաջողին հանդարտեցնել զանոնք։ Եւ ահա կը բացուէր Սրկօյի մէջ զուարթութեան փայլակ մը, կ'ըսկսէր այդ նազելաճեմ տիկիններու հետ կատակել. «Էհ, քաղքցի չէ՞ք մի ճթոց մը խէք լեզուներդ կը պատռի. ինչո՞ւ կը վախենաք, շներ խօ ցէ չեն ուտեր»։ Եւ այդ կատակին ետեւէն կուգար հեգնական, չեղ և անուշ քմծիծաղի մը հետ ընկերացած նայուածք մը, որ ամէն մէկ հոգիի վրայ ընդունելութիւն կը գտնէր, մանաւանդ իգական սեռի քով, և ահա կիները, ազատուած վտանգէն և ուրախ, կակսին հետը խօսիլ ու խնդալ, սրախօսել ու կրկչել մաստաքի պէս փակչելով Սրկօյին, ինքն ալ կը ձայնակցի, և ահա խրախճանքի անպատրաստից վայր մը կը դառնայ տեղը, ամենաարտառոց խօսքերով ու պարբերութիւններով խճողուած սրախօսութիւններ կը փոխանակուին, բայց ահա Սրկօն մէկէն ի մէկ, կարծես սանդէ մը խայթուած, զգենլով իր բնական լըրջութիւնը, խարազանի շառաչաձայն հարուած մը կուտայ գոմէշներուն, և կառնէ կը քալէ, ապշութեան մէջ ձգելով կիները։

Իւր զուարթ ժամանակներն էին սովորաբար երիկուները, երբ այլ եւս գործէն հանդարտած և տաւարներ հանգստացուցած, գիւղացին կը հաւաքուէր այս ինչի կամ ինչի քեօշկը, բարձրադիր տեղ մը ուր ասպարէզը կա՛մ գեղջուկ փորձառու ծերերուն էր, որք ժամերով կը խօսէին, կարծիքներ կը փոխանակէին օրուան գործերու, հացի սղութեան, Կիրակոսի կամ Փիլիպպոսի այն ինչ խնդրոյն ուղիղ կամ ծուռ ճանբայի մէջ գտնուելուն վրայ, և կամ Սրկօյին էր, որ իւր թրթռուն և ախորժելի ձայնով գեղջկական լաւէժներ կը ձգէր. իւր ձայնը, գիշերային այդ անդորր լռութեան մէջ բարձրանալով, լայնանալով, ոլորուելով և հանդիպակաց լեռներէն արձագանգ արտադրելով աւելի եւս ազդու. կազդէր ներկաներու վրայ. օդին կամ գինին արդէն կը պղտորէր, գլուխնին կը տաքնար, կը յուզուէին, սիրտերնին կեռար, զգայմանց կրակոտ յորդում մը, սիրտի անսանձ բորբոքում մը, «ախ», «օֆ», «ջան Սրկօ», «բերնիդ կուրպան Սրկօ», «կանաչի ձէնդ Սրկօ», և եռացող կաթսայի մը պէս սիրտերնին կը բացուէր, եւ սիրային ցաւերու տեսակ տեսակ ցուցահանդէս մը կը կազմուէր հոն։ Այդ վայրկեաններուն եթէ մութին մէջ շուրջը դիտուելու ըլլար, պիտի տեսնուէին դրացեաց տուներու, պատերու, տանիքներու վրայ կանանց և աղջիկներու խշրտացող մարմիններ, որք հիացմամբ դուրս թափած էին Սրկօն մտիկ ընելու։ Բայց Սրկօն, այդպիսի մի ուրախական ցոյցէ, սէր և զգացում երգող այդ լալկան և մելամաղձոտ լաւէժները երգելէ յետոյ, ինքն ալ կը լռէր, մտայլ, խոհուն, մտածկոտ և գրեթէ բնաւած դիրք մը կ'առնէր։

Սրկօյի ազդեցութիւնը տարածուած էր և չորքոտանեաց վրայ, ամէնէն ամեհի գոմէշներն անգամ խոնարհաբար [illegible] կը ծռէին նորա խիստ հրամանին ներքեւ, և նորա խրոխտ մէկ սաստը բաւական էր ատոնցմէ երկու ամենատարակոյսները բորբոքեալ կռիւէ մը զատելու համար։ Եթէ սաստը չօգտէր, հոն էր ոյժը և մանաւանդ [illegible] յանդգնութիւնը, որոյ ազդեցութիւնն անտարակուսելի էր. և ամէն մէկ գաւառացի աղէկ գիտէ թէ ինչ քստմնելի բան է գոմէշներու կռիւը։

* * *

Մի օր լեցուեր էինք կալը, ընդարձակ և հարթ հրապարակ մը, ուր կը տեսնէն կուտուած ցորենի խուրձերու անհամար շեղջեր, որոնց շուրջը խուրձերու կոյտերու վրայ, բոլորակ շրջանակի մը մէջ, եղներ կամ գոմէշներ կը դառնեն կամներ կամ ճօռճօռներ, որոնց սուր ատամներու տակ հասկեր ծարծառեալ կը գտուին։ Խիստ սքանչելի տեսարան մըն է, մտիկ ընելու է գեղջկական միօրինակ լաւէժներ, [illegible] լեզուաւ մը աշխատաւոր կենդանեաց գովեստ կարդացող և զանոնք խրախուսող երգեր, խառն ի խուռն աղաղակներ և [illegible] ձայներ չորս կողմէն օդին մէջ կը թրթռան, կազմելով մի յուզիչ և ախորժելի ներդաշնակութիւն։ [illegible] ճօռճօռներու [illegible] վրայ նստած են բզղներ, խարազանը ձեռք, քրտնած, երեսները ալիւրէն [illegible] գործերնին կը տեսնեն. շատեր նորահաս աղջիկներ են կամ պզտիկ տղաքներ, լեռան ու բնութեան այդ հարազատ զաւակները։ Գիւղացի աղջիկը մինչեւ նշանուիլ ազատ է արդէն։ Մենք ալ, քաղաքացի մի քանի տղաքներ, կալատեղն էինք, եւ մեր ծանօթ եղող գիւղացւոց գլուխներն հաճ կամ ճօռճօռ մեզի ձգելու համար ըրած աղաչանքներով կ'առնէինք, մանաւանդ ես կը խնդրէի կալ քշելու վրայ։ Ի՞նչ մեծ փառք էր յայթական, բարձրագլուխ, կալին վրայ կանգնիլ, խարազանը ձեռք առնել, կենդանեաց «հօ», «օհօ» պոռալով խարազանել եւ ցորենի շեղջին շուրջը պտըտիլ։

Ես տեսայ Սրկօն որ իր կալին վրայ նստած կը քշէր, դէմքը քրտինքէն կը փայլէր, եւ բաց ու թաւամազ կուրծքը [illegible] ծանրութեամբ մը կ'ելեւէջէր շնչառութենէն։ Պաշօ եւ Մալօ (իր եղները) ամենայն հլութեամբ կը պտըտէին ցորենները վրայ, եւ ինքն ալ իր բարձր եւ թրթռուն ձայնով կ'երգէր [illegible]։ Դա հեռուէն պայած, սեւեռած ու մտամոլոր նայուածքով մը կը դիտէր Սրկօն, կէս ժամ շարունակ նա անշարժ մնաց։ Ուշադրութիւնս շարժելով, եթէ Սըրկօն ալ այս կողմէն երբեմն աչքերն ծայրովը չը դիտէր այդ [illegible], եւ [illegible] իր երգերուն մէջ [illegible] ընկեր[illegible]։ Բայց իմ շարաճճի [illegible] թէեւ Սրկօն դարմանելի սերը մը կարծելու համար իր այլ [illegible] կանխահաս վիճակութիւն ու լրջութիւնը, գեղջկական բընաւ նշանակութիւն չը տալը, և հետեւանքն մինչեւ իսկ խօսելը չը դէմնիլը բաւական [illegible], բայց այլ եւ հասկցայ թէ ազդեցութիւնն ուղղակի սրտէն կը բղխէր։ Վերադարձին աւելի ուշով դիտեցի աղջիկը, եւ տեսայ որ արժանի էր այդ հոյակապ սիրոյն։

Եւ վերջապէս հասկցայ, Սրկօյի պէս մարդիկ բէբ մը զծուար կը սիրեն, բայց անգամ մը որ սիրեցին, այլ եւ հոգւով մարմնով կը սիրեն։ Սրկօն այդ գիւղի աղջկանց խումբէն այդ աղջիկն ընտրած էր իրեն համար։ Նա ճիշդ իր համեմատ էր, իրեն պէս լուրջ, վեհանձն, հեզահամբոյր եւ բարի։ Կ... գիւղի շրջակայից լեռներն ու քարերը, ձորերն ու հովիտները, երկինք ու լուսինը միմիայն լուռ եւ մտադրեալ վկաներն եղած էին այդ կոյս սրտերու իրարու հանդէպ մերձեցմանը։ Իրիկուն մը Սրկօն հետապնդած էր զնա մինչեւ ձորը, բացած էր իր սիրտը. նա, ուրախութենէն գրեթէ խենդեցած, ընդունած էր, Աստուծոյ եւ լուսնակի առջեւ և մօտերը գտնուող աղբիւրի մը գլուխը երդումով մը ամրապնդեր էին իրենց սէրը, և ի նշան հաւատարմութեան իրարու մատանիները փոխանակեր էին։

Բայց ի՞նչ սէր, — ինչպէս որ վերջէն հասկցայ, — ի՜նչ կրակոտ զգացում... Իր սիրելւոյն մէկ շնչին քմահաճոյքը գոհացընելու համար ի՞նչ տեսակ զոհողութիւններ կ'ընէր, չեմ գիտեր ինչ մէկ փափաքը գոհացնելու համար։ Երկու շաբաթ մը անդադար ճամբայ քալած էր, այնպէս որ վերադարձին իր պողպատէ սրունքներն առաջին անգամ ըլլալով յոգնութիւն զգացած էին, օր մը եթէ զիրար չը տեսնէին, նոյն օրը սեւ էր. քանի անգամներ իր սիրելւոյն կեանքն այլ եւ այլ վտանգներէ ազատելու համար ինքզինքը վտանգի դրած էր... եւ վերջապէս շատ մը բաներ, զորս գործին տեղեակ եղողները գաղտնապէս իրարու մէջ կը փսփսային։

* * *

Հինգ վեց ամիս առաջ նոյն գիւղէն ծանօթ մը Պոլիս եկաւ։ Հետը տեսնուեցայ։ Խօսակցութիւնը պտըտելով եկաւ ինկաւ Սրկօյի վրայ. մեծ հետաքրքրութեամբ տեղեկութիւններ հարցուցի։ Մարդը պըզտիկ քմծիծաղով մը ըսաւ որ Սրկօն վերջապէս հասած էր իր նպատակին, երկար տարփատենչ սէրէ մը յետոյ քահանայի մը օրհնեալ բերանն իրարու շղթայած էր զիրար պաշտող այդ երկու սրտեր... յակամայս, ցնծութիւն մը տիրեց ինծի, եւ արդէն կ'երեւակայէի այն լեցուն և երկար սրտամաշուքներով վաստկուած ուրախութիւնը, որ հիմա կը թրթռացնէր Սրկօյի սիրտը, երբ մարդուկը [illegible] եղանակաւ, գլուխը խոժոռելով, յայտարարեց թէ արդէն Սրկօն չքաւոր ըլլալով, [illegible] ըրած էր, թէեւ նա այդ գիտնալով հանդերձ իր սիրոյ սաստկութեանը չը դիմանալով որոշումը տուած էր, և թէ շատ հաւանական էր որ այնհան ատեններ Սրկօն, ընտանիքի ապրուստի բեռէն [illegible], «չարուխները ջուր դնէր» (Պոլիս գար)։

* * *

Եւ ահա եկած էր։ Եկած էր ձեռքը պարապ, խեղճ, բեռնակրի համետ [illegible] և օրական 5-6 ղրշի աշխատելու, մանաւանդ որ [illegible] վերջ ուրախ մ'ալ ունեցած էր, զոր տեսնելու բախտին չէր արժանացած։ Մէկ նայուածքը բաւական եղաւ հասկնալու թէ ինչ ահագին փոփոխութիւններ տեղի ունեցեր էին իր մէջ. լճկած, թուլցած, մաշած բան մը դարձած էր, կարծես ծնած ըլլալուն վըշտացած։ Ընտանիքի ծանրութիւնը, ազատ, անհոգ կեանքէ մը ելնելով ճնշուած ու պայմանադրական կեանքի մը մէջ խղդուած ըլլալու գիտակցութիւնը միացած էին իր վրայ ամենէն վեհ ընդունակութիւնները, ամենէն ազնիւ կամքերը, ամենէն ազդու դէմքը ու նայուածքները. շատ ցաւեցայ. ի՜նչ բան... երջանկութեան վայրկեանէ մը վերջ կորստամաշութեան և դժբաղդութեան տարիներ։ Է՛հ, այս ամէնը կարելի էր կարդալ իր դէմքին վրայ, որ սրտի սիրածի մը հետ 8—9 ամիս հազիւ կենակցելէն յետոյ տարիներով կամ թերեւս յաւիտեանս չը դառնալու համոզումով բաժնուած անձի մը ամենէն դառն մտածութեանց հայելին էր։

* * *

Անցեալ օր աշխատած խանին առջեւէն կ'անցնէի, բեռնակառք մը կեցուցած էին, և բեռնակրաց խումբը խոշոր հակ մը զըրելու կ'աշխատէին։ Հոն էր և Սրկօն, որ հեւ ի հեւ, քրտնաթաթախ, հակին տակ դրած էր քամակը՝ խի՛ղճ տղայ, դառնուկ դարձած էր, վախկոտ, հլու և [illegible] բան մը. իւր նախկին ծանօթները, որոնց [illegible] էր, հիմա ամենատանտանելի լուտանքներով կը [illegible] զինք, և ինք, միշտ լուռ ու հնազանդ, մեքենայի մը պէս կը դառնար միայն. Երեւակայեցի նախկին Սրկօն, պատկառոտը, քաջը, և նայեցայ այս Սրկօյին վրայ որ նախկինի ուրուականն էր միայն, և շտապով հեռացայ։

ՀՄԱՅԵԱԿ ՆԱՐԼԵԱՆ

Հոկտեմբեր 16

Ասդի անդի

ԿՈՒՆՕՅԻ ՄԷԿ ՄԱՆՐԱԴԷՊԸ

Կունօ Բրիւսէլի մէջ ներկայ գտնուած էր Ակամայ Բժիշկին (իր հեղինակութիւնը) մէկ ներկայացմանը, որ բաւական անյաջող եղած էր։

Փարիզ դառնալու պահուն, վարպետն իրեն ուղեկից ունեցաւ անծանօթ մարդ մը որ սկսաւ հետը խօսակցիլ առանց ճանչնալու հռչակաւոր նուագահանը, որուն հարցուց թէ Բրիւսէլը չանդրադարձա՞ծ էր, թէ թատրոն գացա՞ծ էր։

—Արդարեւ, պարոն, գացի Մոնէ թատրոնը։

—Եւ ի՞նչ ներկայացում տեսաք հոն։

—Ակամայ Բժիշկը։

—Բախտ չունիք։ Ցաւօք, պարոն, թէ մեծ թատրոնը չգիտ դատէք այդքան ապաշնորհ ներկայացումէ մը։

—Տէ՛ր Աստուած։ Բայց, պարոն, խումբը...

—Իրաւ, խումբը պատուական էր. Բայց ի՞նչ կուզէք որ ընէ այդքան ոչինչ երաժշտութեամբ մը։

Եւ այսպէս շարունակաբար։ Անգիտակից քննադատը կը շաղակրատէր ուրախ զուարթ և Կունօ մտքը չէր [illegible]։ Ընդհակառակն, այդ բաներէն կը զուարճանար ինք և կը գրգռէր խօսակիցը որ ուժ կուտար բաժիններուն, կը պնդէր անոնց վրայ, համոզուած որ եթէ օտարականը չէր ճանչցեր զինք՝ պատճառն այն էր որ՝ զգուշաւորութեամբ՝ կուզէր խնայել Մոնէին։ Սակայն, Կունօ վրէժը լուծեց։ Մէկ քանի տարի ետքը, ի Փարիզ, Օմալ փողոցը, Կունօ, այն ատեն հեղինակ Ֆաուստի որ ջերմ ընդունելութիւն գտած էր ի Բրիւսէլ, կը գտնուի անցորդի մը դէմը որ զինքը նշմարելով կը գունատի և անմիջապէս կծիկը կը դնէ։ Ակամայ Բժիշկին քննադատն էր։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԲԱՌԳԻՐՔ

Պեռնի (Զուիցեր) հեռագրական միջազգային գրասենեակն այս պահուս կ'աւարտէ մեծ աշխատութիւն մը որով երեք տարի զբաղած է, այն է պաշտօնական բառգիրքի մը խմբագրութիւնն ընկալեալ լեզուով։ Վերջին համաժողովին մէջ որոշուած էր որ այս բառգիրքը պատրաստուի Դաշնակցութեան ծախքով և թէ Պեռնի միջազգային գրասենեակն ստանձնէ զայն։ Անգլիացի, Սպանիացի, Իռլանտացի, Իտալացի, Զուիցերիացի կարգ մը պաշտօնատարներ աշխատակցած են։ Երկար գործ էր, ծանօթ և գործածուած բառգիրքերու վրայ հիմնուած. առ նուազն 240,000 բառ պիտի պարունակէ։ Ութը լեզուէ փոխառութիւն եղած է. անգլիերէնէ, գերմաներէնէ, Ֆրանսերէնէ, իտալերէնէ, սպաներէնէ, բորթուկէզերէնէ, լատիներէնէ և հոլանտերէնէ։ Պզտիկ գործ չէր այբուբենական կարգով միացունել բառերու այս ահագին գանգուածը որոց միջոցով կարելի պիտի ըլլայ պատրաստել բառգիրքերն ընկալեալ լեզուով։

Կը կարծուի թէ յառաջիկայ մարտ ամսուն կարելի պիտի ըլլայ գրաշարներու յանձնել սոյն հսկայ գործը։ Հետեւապէս, տարւոյն վերջը, բառագիրքը պիտի կրնայ վաճառուիլ, տպագրութեան ծախքն հանելու համար միայն, վասն զի պետութիւններն իրենց վրայ առած են խմբագրութեան ահագին ծախքերը. տասնի չափ պաշտօնատարք աւելի քան երեք ամիս աշխատած են։

Երեք տարուան պայմանաժամ պիտի տրուի Եւրոպեան պետութիւններու կողմէ բառգիրքին ընդհանուր ընդունելութեանը համար, և հաւանական է որ միջազգային հեռագրական համաժողովը որ 1896ին տեղի պիտի ունենայ Փեշթի մէջ, պիտի հրապարակէ զայն և պարտաւորիչ ընէ դաշնակցային պետութիւններուն։ Այս բառագիրքը պէտք չէ շփոթել ընկալեալ լեզուի բառագիրքին հետ. պարզապէս բառերու ամփոփումն մըն է [illegible], որով կարելի է բառգիրքեր պատրաստել հեռագրական ընկալեալ լեզուին համար։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ

Հասիւշէյ փողոց, Թաշճը խան

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա	Պաղտատ	Լիմասօլ	Ռուսճուք
Ատանա	Պէրութ	Մերսին	Սելանիկ
Այտըն	Պրուսա	Նազիլլի	Սամսոն
Հալէպ	Դամասկոս	Նիքոսիա	Իզմիր
[illegible]	Գոնիա	Ուշաք	Սոֆիա
Ադր.պոլիս	Լառնաքա	Փիլիպէ	Տրապիզոն
Էնկիւրի	Դամիէթ	Բօր-Սաիտ	

Պարտամուրհակներու և արժէթուղթերու յանձման փոխարէն առաջ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագեղչ արժէթուղթերու։

Հանում փոխանակագրերու, չէքերու, վարկաթուղթերու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթուղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրօններու, արժէթուղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով.

Տարին 2½ % մէկ տարուան պայմանաժամու աւանդի համար.

Տարին 1½ % վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց աստի փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր աւանդ։

Բերայի գրասենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ասկից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտատոմսեր, օսմանեան պարտատոմսեր, հելլենական պարտատոմսեր, Բանամայի պարտատոմսեր, եւ այլն եւ այլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտատոմսերու քուփոններ, եւ արժէթուղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի տարին 3 % տոկոսով։

ԼԱՆՕԼԻՆ

ՔՐԼԻՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՆԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւնրթութեանց։

Կը վաճառուի ամէն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս

Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գրնաճեան-խան։ 868

ԱՆՀԱՄԲԵՐ ՍՊԱՍՈՒԱԾ ԳԻՐՔ ՄԸ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԳԵՂԵՑԻԿ ԶԲՕՍԱՐԱՆ

ՏԱՃԿԱԽՕՍ ՏՂԱՅՈՑ

Կամ

ԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԹԵՐՑՄԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ

Ի լոյս ընծայուեցաւ 165 սիրուն պատկերներով զարդարուած։ Մանկավարժական նոր ոճով պատրաստուած սոյն դասագիրքն առաջին օրէն կսկսի վարժեցնել տաճկախօս տղեկն հայերէնի խօսակցութեան եւ ընթերցման։

Դասատուք փորձով պիտի հաստատեն թէ՝ տղայք գիրքս չաւարտած կը կարդան ու կը խօսին մաքուր հայերէն։

Գինը խիստ աժան՝ 100 փարայ զեղչը % 25

Դիմել Մարգարեան գրատուն ի Մէրճան

838 8—10

Հրատարակուեցաւ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՀԱՄԱՌՕՏ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible] ՌՈՒՍԻ[illegible] ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ

[illegible] ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ

ԸՍՏ ԿԱԶՄԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳՐԻ

[illegible]

Աշխատասիրեց

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

145 էջ [illegible]

Գինն է 100 Փարա

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ն. ԱՃԷՄԵԱՆ

Ի ԲԵՐԱ Մեծ փողոց 283 — Ի ՊՈԼԻՍ [illegible] 99

[illegible]

Երեսնամեայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիներու բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ բլիշէներս լաւագոյնս պիտի յաջողին։

Այս բաժնէրուս ճշտութիւնն ստուգելու համար կը բաւէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափագ յայտնուի, փորձ մը հանել տալ՝ լիապէս համոզուելու համար։

Լուսանկարները կը յաջողին թէ՛ մշուշապատ օդին եւ թէ պայծառ օդին։

Գինները համեմատապէս չափաւոր են։

822 12—100

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Մօրեթօ շոգենաւը Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի նոյեմբերի 13ին։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի խասսաի շահանէճէ պիր սէնէ զարֆընտա իմալ իթթիրիլէճէք միւլթէֆէրրիք էլպիսէ վէ սաւր գապլարըն գարարը գաթիիսի իճրա թըշրինի էվվէլին 24ինճի բազար կիւնի միւրիլէճէկինտէն թալիփ օլանլարըն հէվմ մէզքիւրտէ սաաթ 6դան նիհայէթ 9ա գատար վէ գըշ սէպզէսինին տախի մինագասասընա պաշլանաճաղընտան խազինէի խասսա ճէլիլէյի մէզքիւրէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

18 Թըշրինի էվվէլ 309 1—3

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱԼՖՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 345, ՊՕՆ ՄԱՐՇԷԻ ԴԻՄԱՑՕՔ

Գալֆօբուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանելու հասարակութեան թէ Փարիզէն ստացած են կանանց համար մեծաքանակ նորաձեւութիւններ, ինչպէս, շրջազգեստի համար յոյժ գեղեցիկ մետաքսեայ կերպասներ, բուրդէ բազմազան կերպասներ, չուխայ, բլիւշ և ուրիշ շատ ճոխ նիւթեր՝ բարձր նորաձեւութեան վերաբերեալ։

Գալֆօբուլօ եղբարց տունը նպաստաւոր կերպով ծանօթ է հասարակութեան իբրեւ ընտիր եւ լաւ նիւթ մատակարարող. հիմայ, Գալֆօբուլօ եղբարք փափագելով որ իրենց ապրանքներ աժանութեան կողմէ ալ նախամեծար համարուին հասարակութենէն, շատ չափաւոր գիներ նշանակած են։

Այս տունը մասնաւորապէս կը յանձնարարուի իր այն սիրուն մետաքսեղէններուն համար, որոցմով հարսի զգեստներ կը շինուին։

ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ ՇԱՏ ԶԱՓԱՒՈՐ 2—20

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11.141.290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2.794,012

ՆՈՐԹ ՀԸՐՆ ԷՇԸ[illegible]

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4.146,418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաեւ իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000   ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՄԲԷՐԻ

Սէլանիք վէ Գոսօվա Փըրգըալարընտա պուլունան ասաքիրը Ճէնապը միւլքիեանէէ լիւզումը օլուպ մանդըրինճէ մէվգրի միւնագասաէա գօնուլան 45,000 չիֆթ մըգտարը ալա ճինս Լիվանթա չօրապլընըն Թըշրինի էվվէլին 20ինճի կիւնինէ գատար միւնագասասը ալիլ իճրա մէգքիւր կիւնտէ մուվագգաթէն վէ 25ինճի կիւնի գաթիյէն մաճալը մէգքիւրտէ իճալէսի իճրա օլունաճաղընտան իթմանէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 22   2—3

Ինշաաթը ասքէրիյէ իչուն 50,000 ատէտ Ինկիլիզ ամէէ Թաղլաճ միւնագասաէա գօնուլարաք Թըշրինի էվվէլին 23ինճի ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի Փէլրաազ 100ատէ 5 թէնզիլաթըլըն գապուլը մուգարրէր օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն Ինշաաթը ասքէրիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 23   2—3

ԹԻՒ 4711

D'EAU DE COLOGNE
№ 4711

ԱՄԵՆԷՆ ՍԻՐՈՒԱԾ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ [illegible]

[illegible]

ՕՏԸ ՔԱԼՈՆԵԸ
(Պիտակ կապոյտ-ոսկի)
FERD· MULHENS, COLOGNE
Ծանուցուած իբր
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՐՔԱՆ

Կը գտնուի հոտեղինաց ամեն վաճառատուններու մէջ: 844   5—48

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Թ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

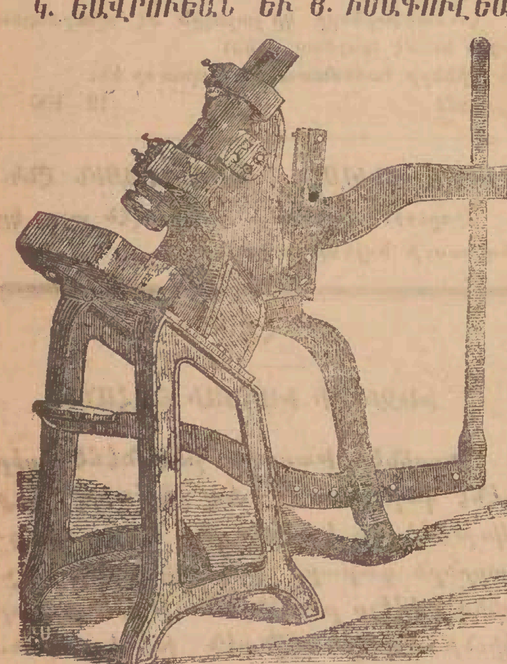

[illegible]

Թէյի, լօգումի, հէլվայի, խավեարի, բէշէլի, խաճվէի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բազում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով:

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամեն տեսակ կահեր, պարտէզի դոյլեր, լուացարաններ, եւն. եւն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած:

Դիւրամատչելի ամենուն:

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին: 719

Պաղճէ-Գաբու, Բասիմ Բաշա խանի դէմը:

PARIS
GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la **SAISON d'HIVER**, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en **un seul** colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, ***franco destination***, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

ԿԱՀ ԿԱՐԱՍԵԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ

Բէյօ փողը Էսէտօղլը Թիւ 27 և Սէրասքէր Ղափուսը ճատտէսի Աճէմ խանին տակ Թիւ 14

Որպէս զի աւելի լաւ տեսակէ եւ աւելի աժան գնով ապրանք վաճառենք մեր այն յաճախորդաց որք պիտի դիմեն Վ. Ա. Գօլօլեան եւ Քէթիկեան անուամբ ասկից առաջ մեր հաստատած վաճառատունն ի Պախչէ Ռիզա փաշա Եօգուշը Թիւ 27, մեր պաշտօնեայներէն հմուտ անձ մը ղրկելով այցելել տուած ենք Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Փարիզի, Լիոնի, Լոնտոնի, Իտալիոյ և, այլ տեղերու գործարանները եւ հետեւեալ ապրանքները գնած ենք կանխիկ:

Թալիշէ զանազան կերպասներ, տպածոյներ, մէկ կտորէ Թալիշէ կապերտներ, Թաղիններ, հնդկական կապերտներ, մոմազօծ կտաւներ եւ այլն: Կահ կարասեաց համար մետաքսեայ կերպասներ (պրօքաթէր, մետաքսեայ Թալիշներ, մետաքսեայ «ռէբս», «ֆանթէզի» եւլն. ծաղկանկար բանուած Թալիշներ, բուրդէ «ռէբս» եւ այդ կարգի կահ կարասեաց յատուկ կերպասներ. «բլիւշ»ներ, վարագոյրի համար Թիւլեր, սեղաններ եւլն: Նոյնպէս այդ կարգի լաւ տեսակէ ապրանքներ: Համոզում գոյացուցած ենք թէ մեր այս ապրանքներու տեսակի, լաւութեան եւ աժանութեանը համար պիտի արժանանանք հանրութեան համակրութեանը: Յարգոյ յաճախորդաց համար Ռիզա փաշա խան գտնուած վաճառատունէն զատ Պապը Սէրասքէր ճատտէսի Աճէմխանին տակ Թիւ 14 ուրիշ վաճառատուն մըն ալ բացած ենք: Այդ երկու վաճառատանց մէջ պաշտօնի կոչած ենք մէկ քանի ճարտար կահագործներ: Կը սպասենք որ յարգոյ հասարակութիւնը բարեհաճի այցելել մեր մթերանոցները:

810   14—30

[illegible]

[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	3600	[illegible]	2200	[illegible]	1500
[illegible]	2300	[illegible]	1300	[illegible]	1000
[illegible]	2000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	3000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	2000	[illegible]	3000
[illegible]	3300	[illegible]	1500	[illegible]	3500
[illegible]	3600	[illegible]	3000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2600	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	2060	[illegible]	4200	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	2500	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	3000	[illegible]	4300
[illegible]	2500	[illegible]	4500	[illegible]	5000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	2500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	2500	[illegible]	4500	[illegible]	900
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	5000
[illegible]	2600	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible]					8000
[illegible]					8000
[illegible]					8100

Եէտօ շոգենաւը, նաւապետ Մուր, ընդհանուր վաճառքով Հուլլէն մեկնած է ամսոյս 23ին և Նոյ. 6ին հոս կ'սպասուի:

[illegible]

Դիմել առ Ֆ. ՀՕԼՏ ԷՆ ՈՒՕՏ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քէսէճիլէր Մէյտան խան, Ղալաթիա

409

Արտօնատէր   Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՃՇՄԱՐԻՏ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

ԵՒ ՀԱ[illegible], ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԸՍՏ ԴԵՂԱԳԷՏԻՆ Թ. GUILLIÉ
Ի ՁԵՌՆ ՏՈՔԹՕՐ [illegible] GAGE FILS, ԱՇԱԿԵՐՏԻ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ
Միակ [illegible] rue de Grenelle-St-Germain, à Paris

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Այս քանակագին զարմանք օծիքս GUILLIÉ ի [illegible]

[illegible]

Գինն ի Ֆրանսա. շիշը 6 Ֆր. կէս շիշը 3 Ֆր. 50

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՄԷՆ ԴԵՂԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ.

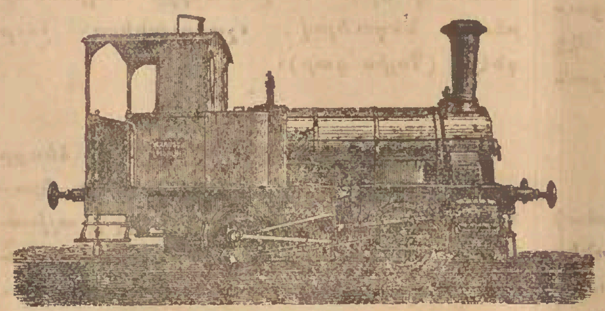

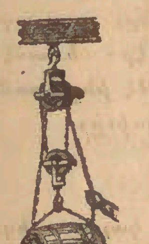

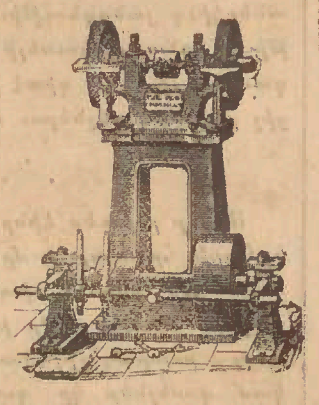

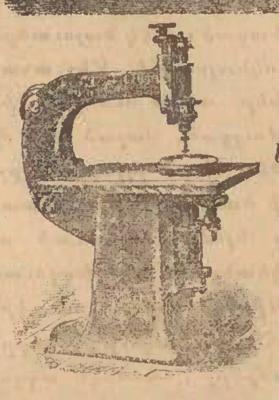

ԷՓՍԱՐՕՒ ՎԻԷՕԳԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Մեքենաներու և գերմանական այարհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Բէրչէմպէ-Բազար, Թիւֆէնքճի խան (Նախկին կեդրոնատեղի Րէժիի)

Արհեստական, երկրագործական ճարտարարուեստական, նաւային եայլն, եայլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ.

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու, ամբողջ գործարաններու զետեղման վրայ:

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի միշտ գեղեցիկ մթերք մը զանազան մեքենաներու, չրճաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական լինոլէոմի և ուրիշ վաճառքներու: 798

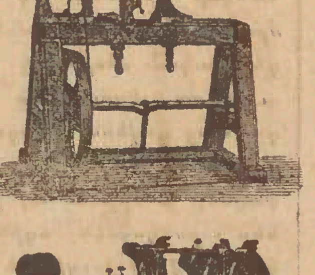

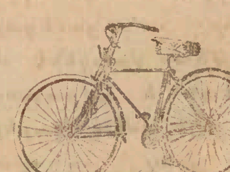

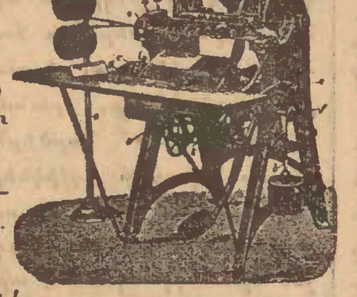

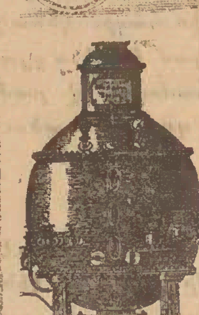

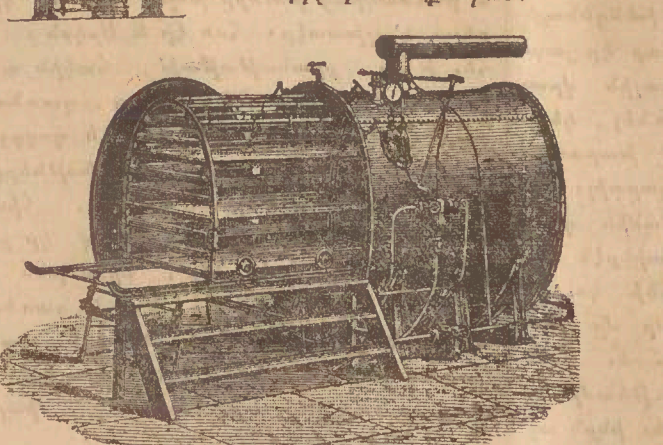

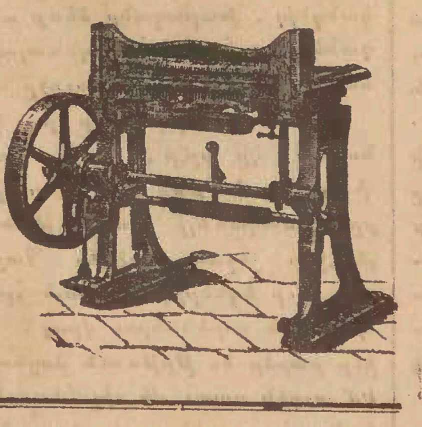

ՏՐԴ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշուէ լինտրի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց:

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր: 114

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 18 20 Օտեսայի ուղղակի [illegible], ժամ 2ին ետ միջօրէի:

Դշ. 19 31 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի [illegible] ժամ 5ին յետ միջօրէի. [illegible]

Եշ. 20 1 [illegible]

Ուր. 20/1 [illegible]

Շ. 21/2 Օտեսայի ուղղակի [illegible], ժամ 2ին յետ միջօրէի.

Ծնթ. — Հոկտ. 19,31, երկուշաբթի օրը [illegible]

605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible] Լիվերբուլ և Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	[illegible]	4845
Էթրուրիա	7718	[illegible]	4531
Սերվիա	7391	[illegible]	3574
Աւրանիա	7269	[illegible]	2408
Բաւոնիա	5587	[illegible]	2398
[illegible]	5517	[illegible]	2166
[illegible]	4809	[illegible]	2246
[illegible]	4557	[illegible]	2144
[illegible]	2748	[illegible]	898
[illegible]	1876	[illegible]	1656
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՋՕԼԻ Գործակալ
Thomas C. Joly
[illegible] խան Թիւ 401
Ղալաթիա

17

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Փարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւուղեւորի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՉԻԻԼ
[illegible]

477

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
[illegible] խան
ՋԷՅՄՍ ՄՈՍ և Ընկ.
[illegible] Լիվերպոլ

292

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1893 Հոկտեմբեր 2էն սկսեալ մինչեւ Նոյեմբեր 1

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն Կամուրջ իջնող շոգենաւաց երթեւեկութիւն

Ժ.Վ.		Թ
1 15	Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Պօյճ. Ր. Հս. [Ր. Հիսարի շոգ.ին հետ պիտի հղրդ.]	37
2 —	Ենմ. Մէզ. Թրպ. Ենր. Պէշք. Ենիքէօյի շոգ.ին հետ կը հաղորդակցի	17
2 30	Ենր. ՍԹՆ. Մրկ, Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք.	28
2 40	Ենմ. Մզպ. Պէօյ Թրպ. Ենր. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյ. Ր. Հս. Ր. Հս. շգ ին կը հղրդ. [Ուրբ. ները Պէպ Արն. Դրչ. Օր. Պշ.	40
2 40	Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյգ. անտի Ասիական եզերք անցնելով մինչեւ Գնտ. եղած նաւամատոյց.ներն հանդիպելով Օրթ. պիտի երթայ: Գնտ.ի շոգ.ին հետ կը հաղորդկ. Ուրբ. ները Օրթ. Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.	18
3 20	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍԹՆ: Մրկ. Պօյճ. Ր: Հս. Ր. Հս.ի շոգ.ին հետ կը հղրդ. Ուրբ. ները Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք.	38
4 15	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Պշք. Պէպք. ի շոգ.ին կը հղրդ. Ուրբ. ները Արն. Դրչ. Օրթ.	34
5 40	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Ենր. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Դրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշք. Ուրբ. ները Պէյգ. եւ Պէյլ. չկայ	42
7 —	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թպ. Պէզ. Բշպ. Են. Մկ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Ար. Չնկ. Պէյլ. Օր. Գզ. Պշ: Իս.	41
8 —	Ա. Ր. Գվ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍԹՆ. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Դրչ. Օր. Պշք.	18
10 —	Ր. Հիս. Չնկ. Իսկ. բացի Ուրբ. է)	37
10 15	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Մրկ. Ր. Հս. Արն. Օրթ. Պշք.	34

Ենիքէօյէն Կամուրջ իջնող շոգենաւ

Ժ.Վ.		Թ
1 15	Ենր. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք.	12

Պէպէկէն Կամուրջ իջնող շոգենաւ

Ժ.Վ.		Թ
1 15	Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք.	22
1 15	Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք.	42
2 —	Օրթ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է	33
2 15	Ր. Հս. Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք. Գպթ.	21
3 —	Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք.	23
3 35	Հս. էն Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք. բացի Ուրբ. է	22
4 10	Ր. Հս. Պէպ. Ար. Դր. Օր. Պշ. Դպ. բացի Ուր. է	21
4 10	Օրթ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է	18
4 45	Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք. բացի Ուր. է	28
5 15	Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք. բացի Ուր. է	40

Ասիական եզերէն Կամուրջ իջնող շոգենաւ

Ժ.Վ.		Թ
1 15	Գնտ. Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզկ.	34
1 15	Պէյգ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղրդկ.) Ուրբաթները բացի Օրթ. էն Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզկ.	33
1 50	Պէպ. Գն. Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. բցի Ուր. է	41
2 —	Պէյգ. Բշպ. Զպզ. Ենր. Գնլճ. Պօյճ. Ր. Ա. Հիս. Գնտ. Արն. Չնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզ. Իսկ. Պշ. Գպ.	25
3 —	Ա. Հս. Գնտ. Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.	33
3 20	Պէյգ. Բշպ. Զպ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Օր. (Գնտ.ի շոգ.ին կը հղրդկ.) Ուր. ները բացի Օրթ. է Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.	18
4 10	Գնտ. Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր.	17
4 30	Պէյգ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. [Գնտ. շոգ. հետ կը հաղրդ. Ուրբ. ները 5 Մզ. Պօյ. Թր. Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. պիտի հանդիպի]	37
5 15	Գնտ. Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.	22
7 —	Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշք. Իսկ: Հնգշ. օրերը Օր. Պշ. չկայ	25
9 —	Պէօյ. Թրպ. Պէյգ. Բշպ. Զպ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.	28
10 10	Պէյգ. Գնլ. Ա. Հս. Չնկ. Պէյլ. Պշ.	22
10 20	Ա. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	33
11 —	Գզկ. էն ուղղ. կամուրջ բացի Ուրբաթէ	42
11 —	Վնր. էն » » » »	21
11 55	Գզկ. Իսկ » »	12

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

Ժ.Վ.		Թ
2 30	Պշք. Օրթ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենիք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Ա. Գավագ	34
3 35	Գպ. Պշք. Իսկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Միրկ. Ենր. Բշպ. Պէյգօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ.	41
3 25	Արն. Պէպ. Ր. Հիս. բացի Ուրբաթէ	21
4 —	Պշք. Օրթ. Դրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. ՍԹՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ.	42
4 30	Պշք. Պէյլ. Չնկ. Պէպ. Ուրբ. Գնտ.	40
5 —	Իսկ. Պշք. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպզ. Մրկ.	25
6 —	Գպ. Պշք. Օրթ. Դրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենր. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Գվգ. ներ	18
7 —	Պշք. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենր. Թրպ. Պէօյ.	28
8 30	Պշք. Օրթք. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Ենիք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.	34
9 20	Պէշ. Օրթ. Դրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս. Ուրբ. ները Օվկ. վերջ Մրկ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ.	37
10 —	Ենիք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. բացի Ուր.	40
10 5	Պշք. Օրթ. Դրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Ուրբ. ները 10վայրկեան ետքը	17
10 45	Ր. Հս. Պօյճ. Միրկ. ՍԹէՆ. Ենիք. Թրպ. Պէօյք. Մէզ. Ենիմ. Ուրբաթները չկայ	18
11 20	Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ.	37
11 35	Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենր.	42

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

Ժ.Վ.		Թ
4 10	Ուղղ. Պէպէք բացի ուրբաթէ	27
10 35	Պշք. Օր. Դրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենր. Բշպ. Պէյգ. բացի Ուրբաթէ	25
11 15	Գպ. Պշք. ՍԹ. Գչ. Արն. Պպ. Ր. Հ. Պօյճ. Ենր.	28
11 45	Պշք. Օրթ. Դրչ. Արն. Գնտ.	12
12 15	Պշք. Օրթ. Դրչ. Արնվ.	34

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

Ժ.Վ.		Թ
2 20	Իսկ. Պէյլ. Չէնկ. Գնտ. Ր. Հս. բացի Ուր.	22
2 25	Ուղղակի Ա. Հիսար	33
2 50	Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնր. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպր. Բշպ. Պէյգ. Ուր. ներըԹրպ. Պէօյ. Մէզ.	37
3 40	Ուղղակի Գանտիլլի բացի Ուրբաթէ	17
4 30	Պշկ. Պէյլ. Չէնկ. Պէպ. Ուրբաթները Գնտլ.	40
4 40	Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբ. է)	22
8 40	Պշք. Գզկ. Պէյլշ. Չնկ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զըրլ. Բշպ. Պէյգ.	22
9 30	Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնր. Գնտ. Ա. Հս.	30
10 20	Պշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյգ. Թրպ. Մէզ. Ր. Ա. Գավազներ	38
10 30	Պշք. Պէյլ. Չնկ. Վնր. Ուր. ները Իսկ. Գզկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենր. Պէօյք.	21
10 40	Իսկ. Գզկ. բացի Ուրբաթէ	42
11 20	Գպա. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վնիր. Գնտլ. Ա. Հիս. Պէպ. Ուրբաթները Իսկ.	41
11 18	Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյգ.	33
11 30	Իսկ. Գզկ.	12
12 —	Գապ. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ.	21

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —		— —	
— —		— —	
— —		— —	7 —
— —		1 50	7 30
1 30	7	2 25 Վաաֆ.	8 15
2 —	8 10	2 30	9 5
2 35	8 20 Վաաֆ.	2 50	9 50
3 —	8 50	3 —	10 15
3 30	9 30	3 25	10 30 Ֆէրպ
3 45 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 50	10 40 Գզկ.
4 —	10 25	4 30 Ֆէրպօթ	11 —
4 30	10 45	4 40	11 30 Ֆէրպ
4 50 Վաաֆ.	11 — Գուզկ.	5 — Վաաֆ.	11 30 Գզկ.*
5 50	11 — Ֆէրպ.	5 40	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 20	6 15 Ֆէրպօթ	— —
6 30	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —		— —	
— —	7 —	— —	6 25
— —	8 10	— —	7 10
1 30	8 20 Վաաֆ.	1 50	8 20
2 15	9 —	2 10	9 5
2 45	9 30	2 45	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 20	10 15
3 45 Ֆէրպօթ	10 15	3 — Վաաֆ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 35	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 30 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վաաֆ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	5 15 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ:

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 — Հարէմէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
4 30 » » (բացի ուր.է)
10 40 » » (բացի ուր. կիր. օրերէ]
11 25 » » [ուր. կիր. ժ. 10.45ին]
2 40 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ [բացի կիր.է]
4 — » » [բացի ուր.է]
10 10 » » անտի Սալաճագ [բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին]:

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան: